

Lisääntymisterveyden trendejä

Mika Gissler

THL Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
HYTE Hyvinvoinnin ja terveyden tietovarannot -yksikkö

Sidonnaisuudet

- FT (epidemiologia), VTM (kansantaloustiede, tilastotiede)
- **Päätoimet**
  - THL:n tutkimusprofessori ja NHV:n epidemiologian professori (31.12.2014 asti)
- **Sivutoimet**
  - Oulun yliopiston terveystieteiden laitoksen dosentti
  - Turun yliopiston lastenpsykiatrian tutkimuskeskuksen erityisasiantuntija
- **Muut sidonnaisuudet**
  - Tutkimusrahoitusta
    - Kansallinen syntymäkohortti 1987: Emil Aaltosen säätiö, Kansaneläkelaitos ja Työsuojelurahasto yhteensä 470 460 €
    - Syöpäsäätiö: Lisääntymisterveys nuorella iällä sairastetun syövän jälkeen. 70 000 €
    - Eurostat: Sairastavuustilastoinnin kartoitus 34 849,55 €
- **Ei muita sidonnaisuuksia.**

THL:n lisääntymisaineistot

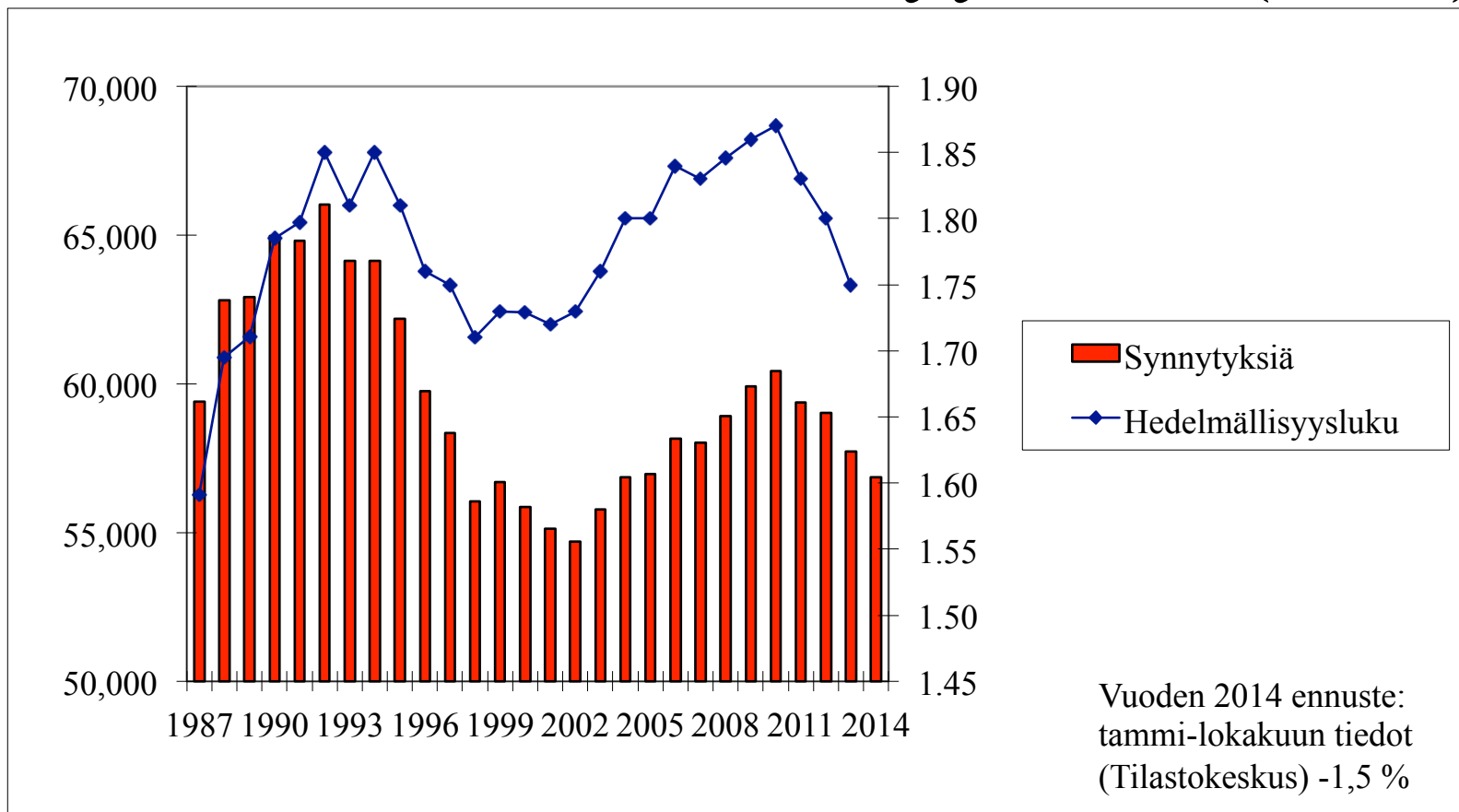
- Raskaudenkeskeyttämis- ja sterilöimisrekisteri 1983 alkaen (tilastoja 1950/1939 alkaen)
- Epämuodostumarekisteri 1963 alkaen
- Syntymärekisteri 1987 alkaen
  - Pienet keskoset –tiedonkeruu 2005 alkaen kattaa kaikki alle 32-viikkoiset ja alle 1501-grammaiset
- Hedelmöityshoitotilastot 1992 alkaen
  - Luovutushoidot 2001 alkaen
  - Inseminaatiot 2005 alkaen
- Lääkehoito ja raskaus -aineisto 1996 alkaen

THL:n lisääntymisaineistot

- Hoitoilmoitusrekisteri (HILMO)
  - Vuodeosastohoidot 1969 alkaen
  - Päiväkirurgia 1994 alkaen
  - Poliklinikkakäynnit 1998 alkaen
  - Terveyskeskuskäynnit 2011 alkaen

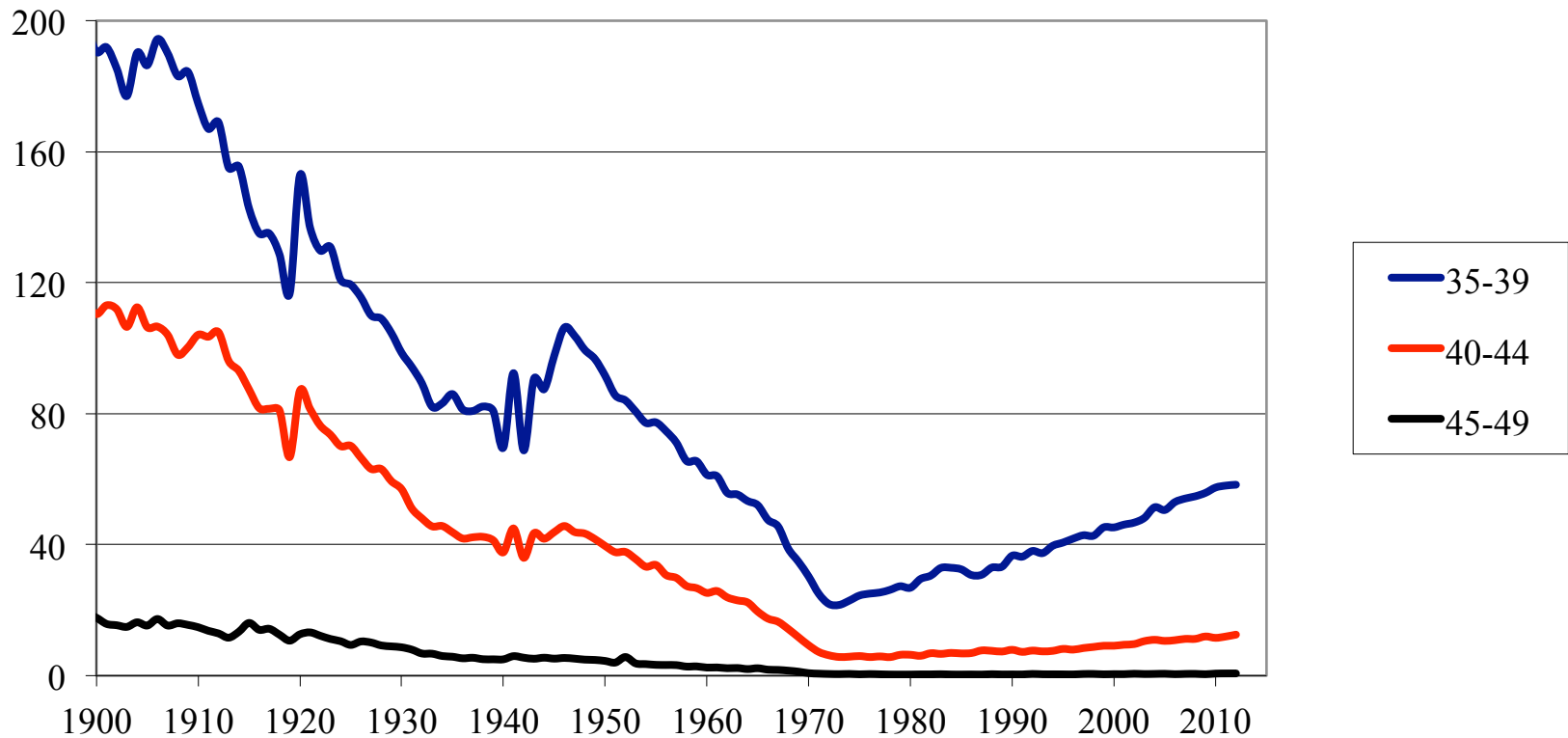
Syntyneiden lasten määrä ja kokonaishedelmällisyysluku (TFR)

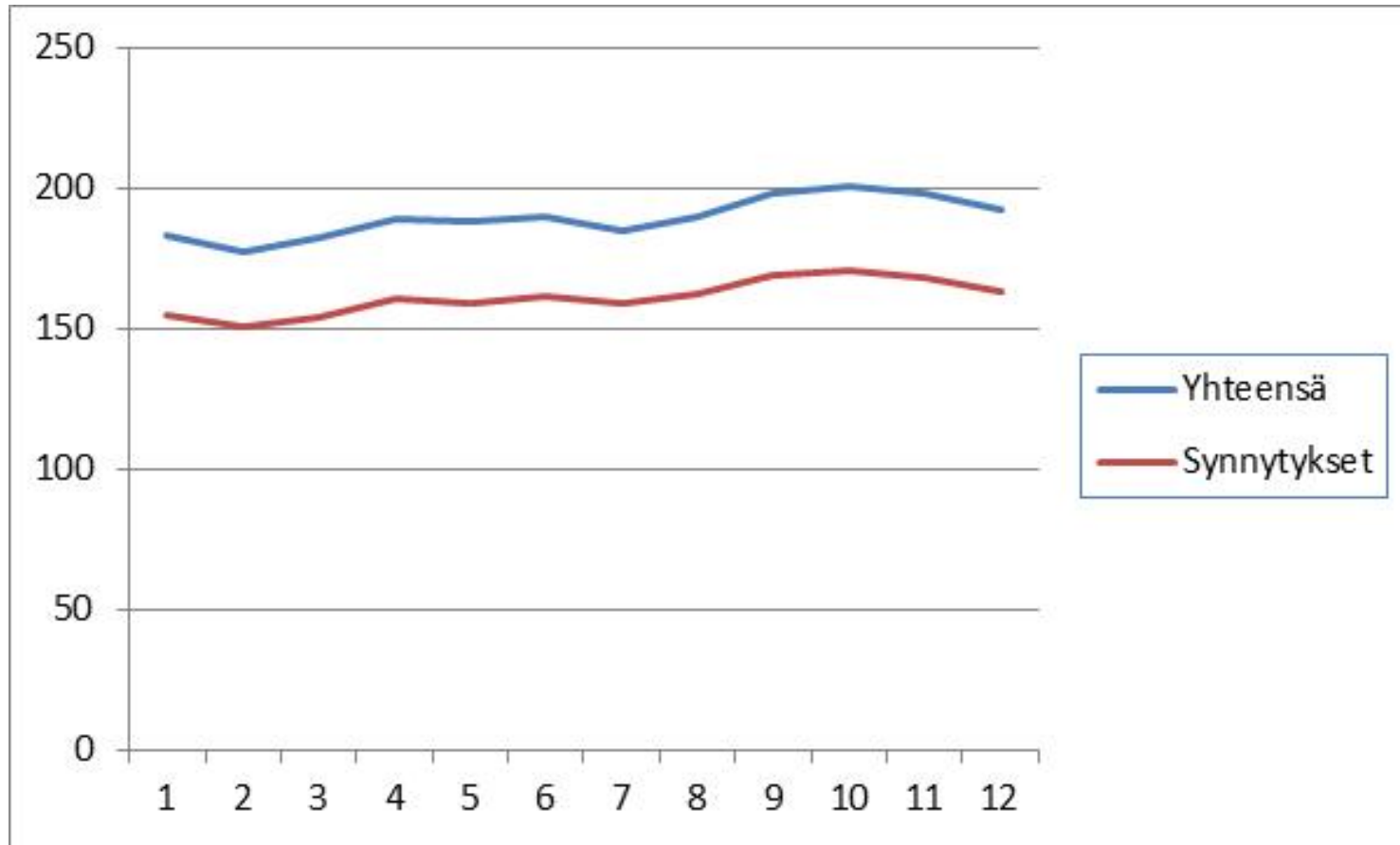
Kokonaishedelmällisyysluku on se lapsimäärä, jonka kukin nainen synnyttää olettaen, että kyseisen vuoden hedelmällisyystaso pysyy muuttumattomana. (1,80 vuonna 2012)

Ikäryhmittäiset hedelmällisyyssluvut tuhatta naista kohti

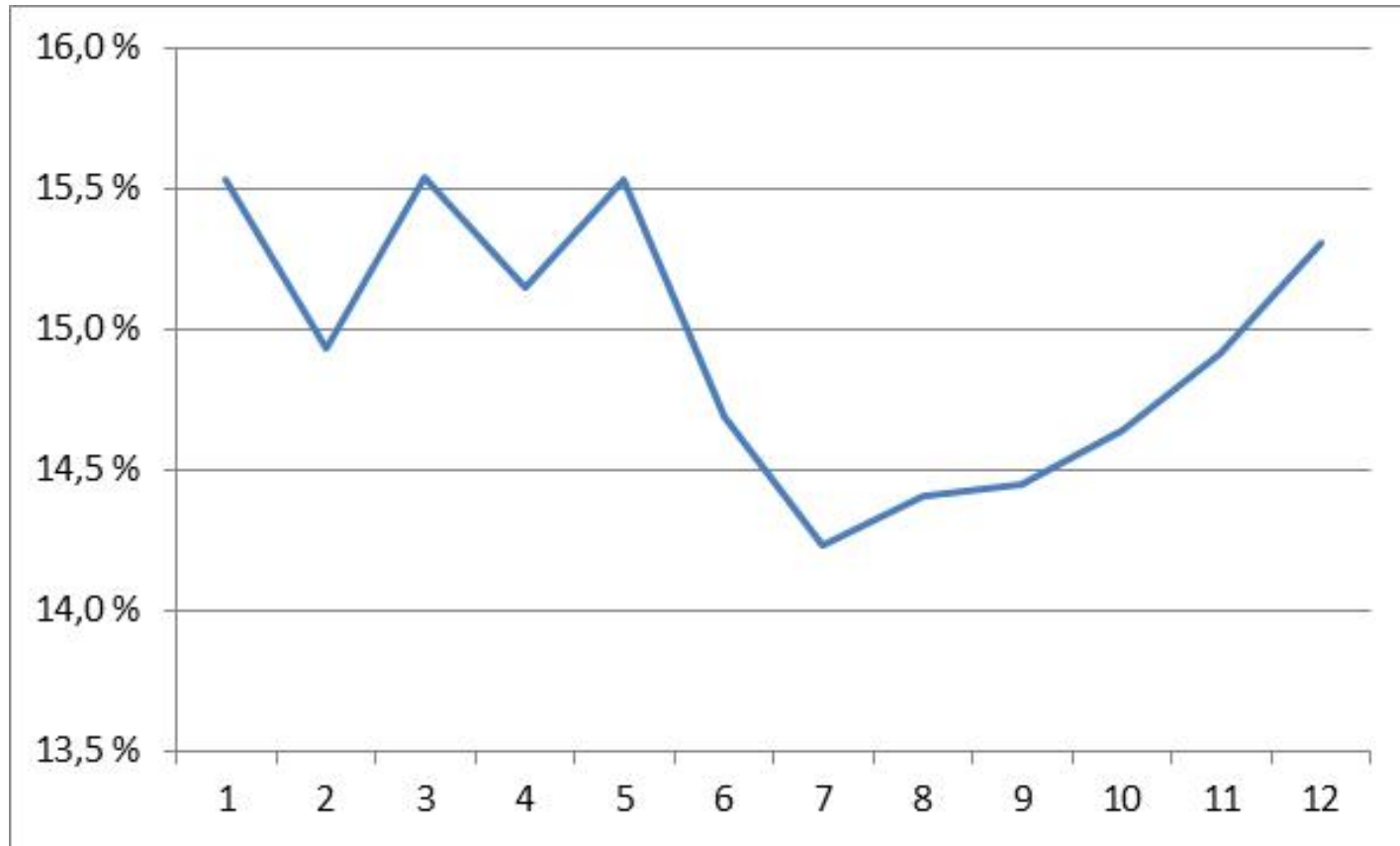
Alkaneet raskaudet hedelmöityskuukauden mukaan 2010-12

Lähde: THL

Myytti, että juhannuksena pannaan alulle eniten lapsia, ei pidä enää paikkaansa.

Keskeytetyt raskaudet hedelmöityskuukauden mukaan 2010-12

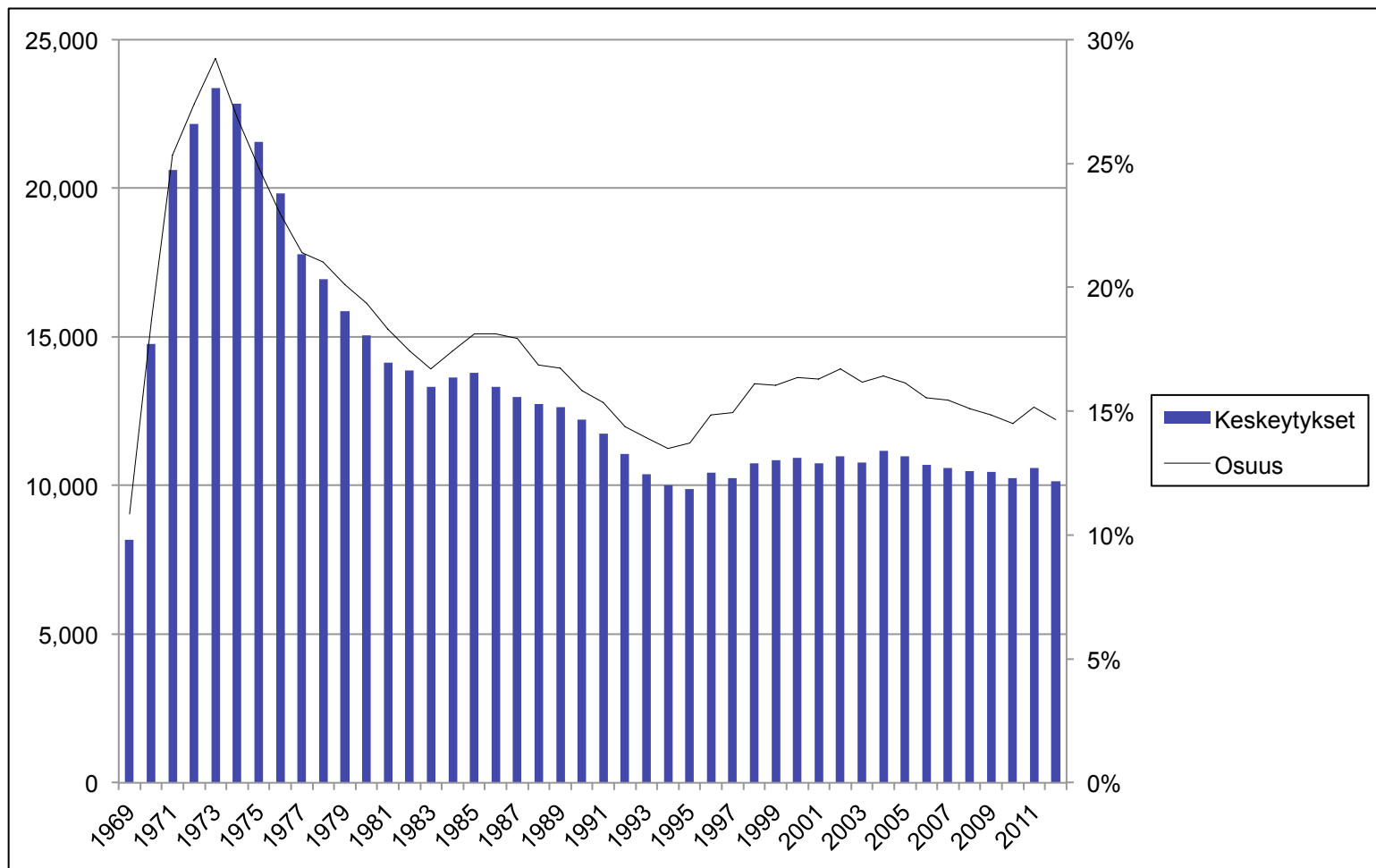

Lähde: THL

Myytti, että hillittömän kesäseksin vuoksi tehdään paljon abortteja, ei pidä paikkaansa.

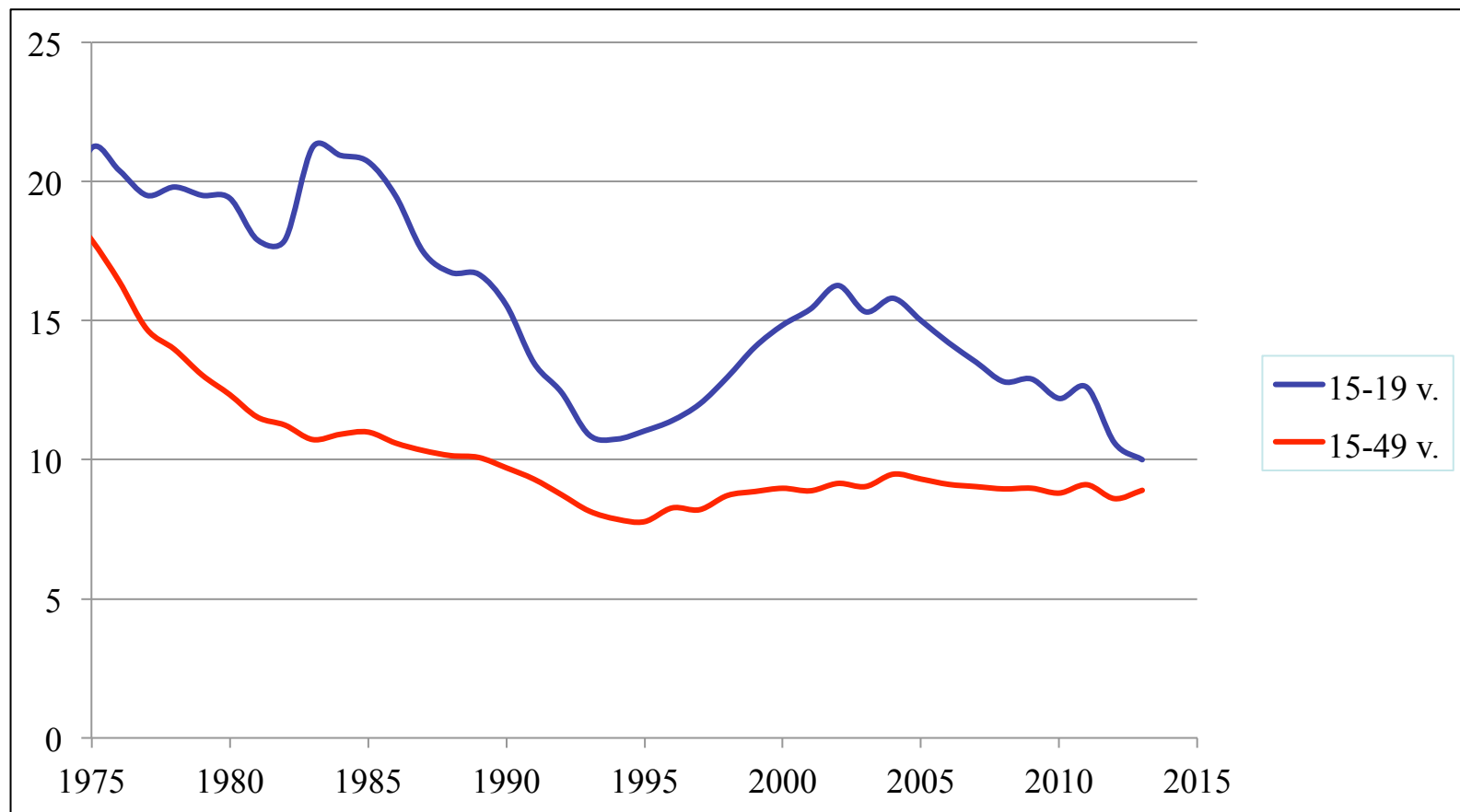

Raskaudenkeskeytysten määrä ja osuus raskauksista

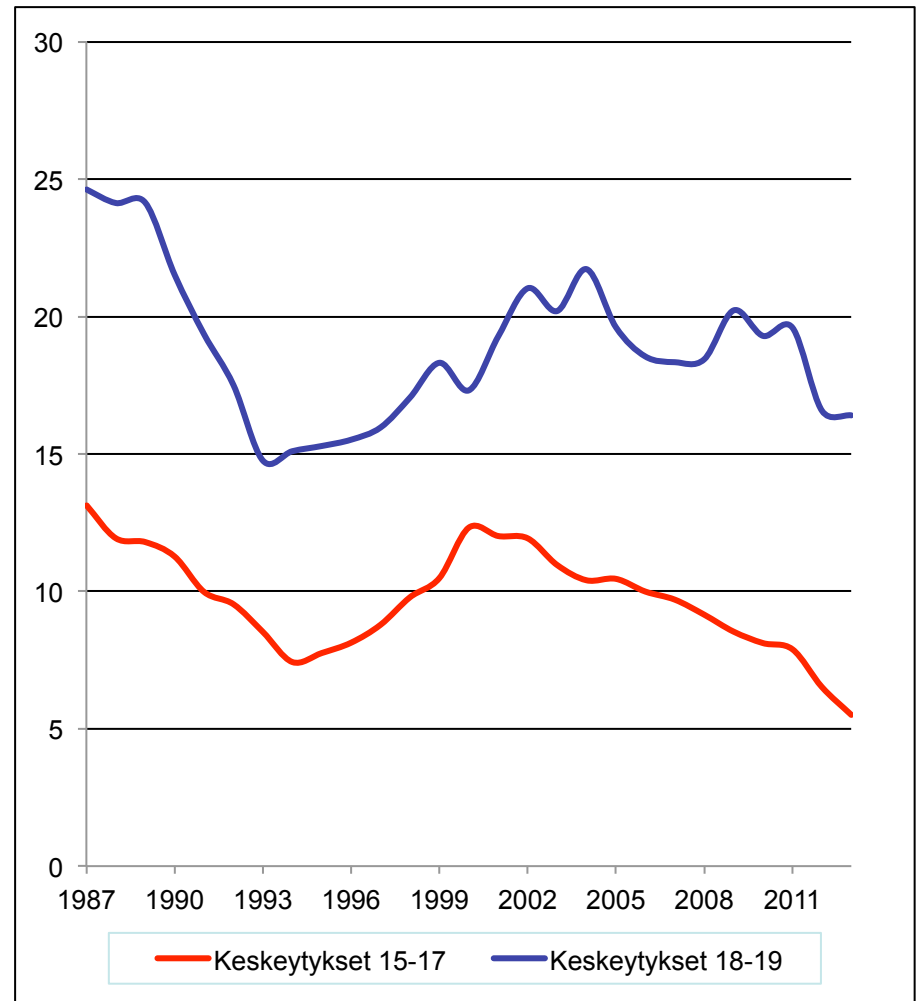
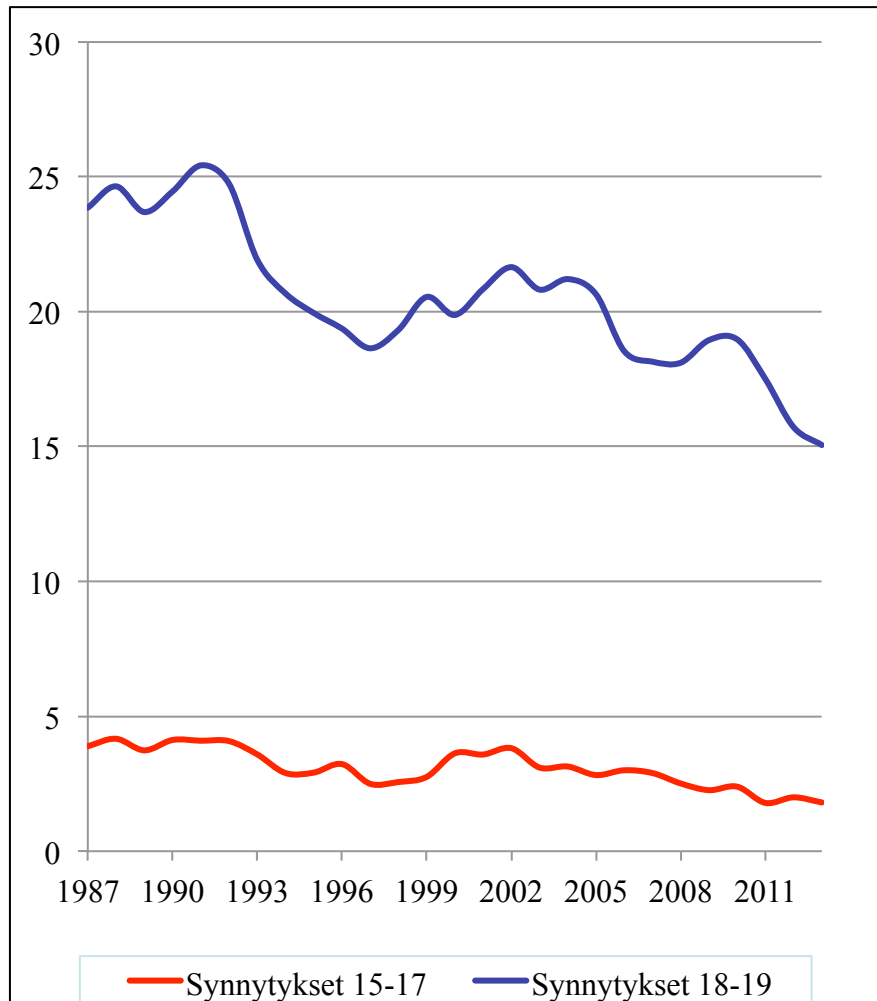

Raskaudenkeskeytystilastot: keskeytyksiä tuhatta 15-49/15-19 v. naista kohti

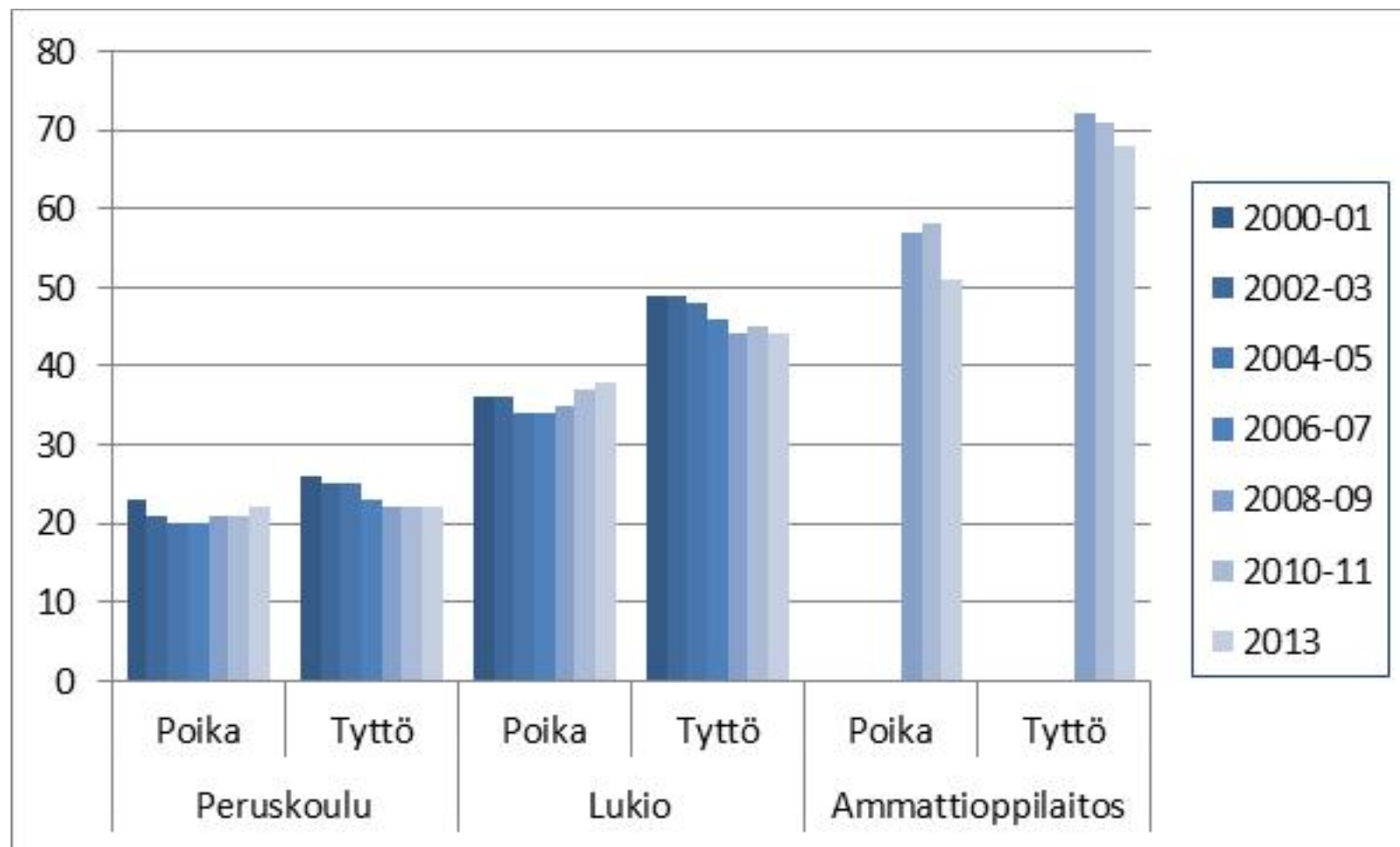

Nuoret raskaustilastot: keskeytyksiä ja synnytyksiä tuhatta 15-17/18-19 v. naista kohti

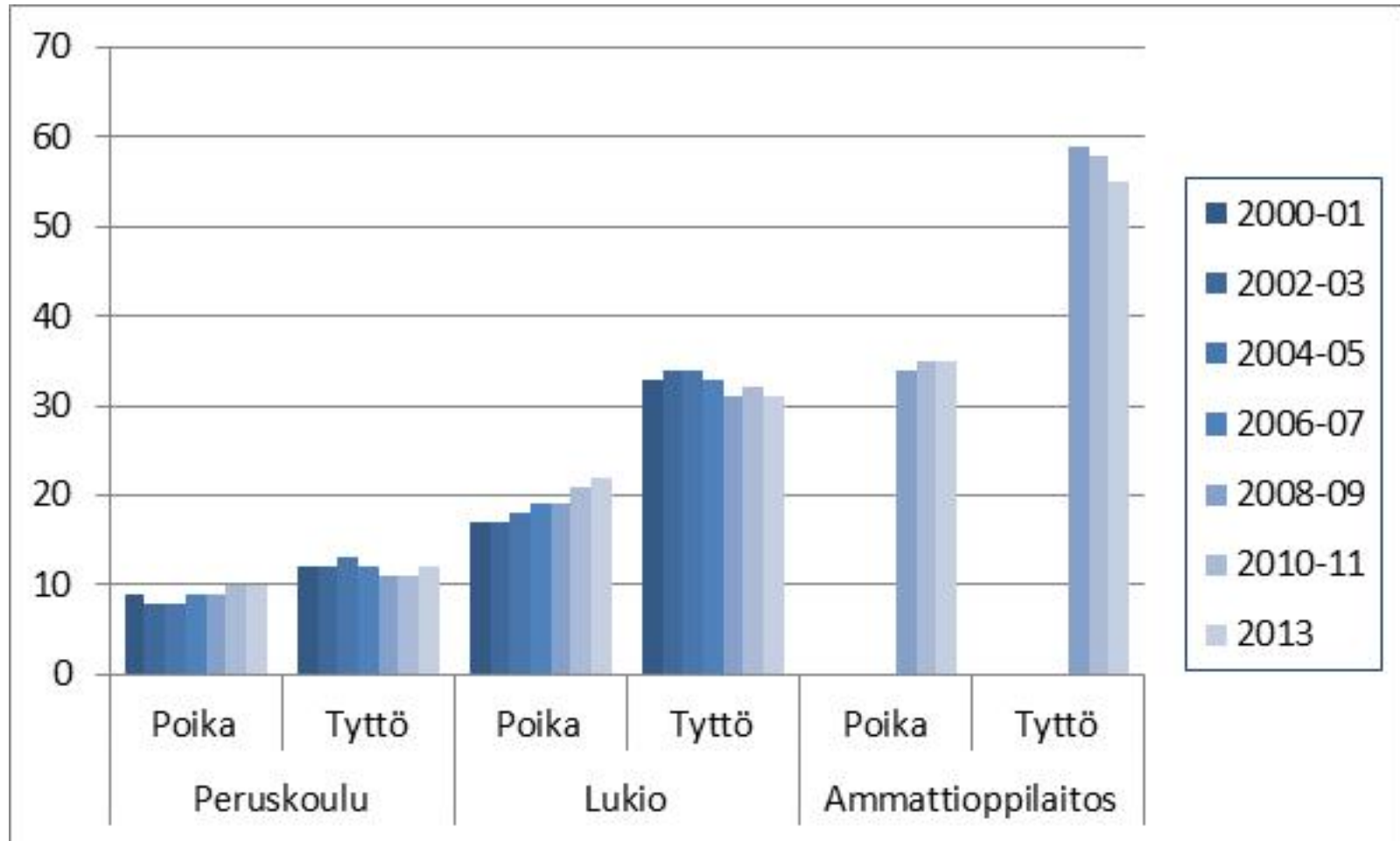

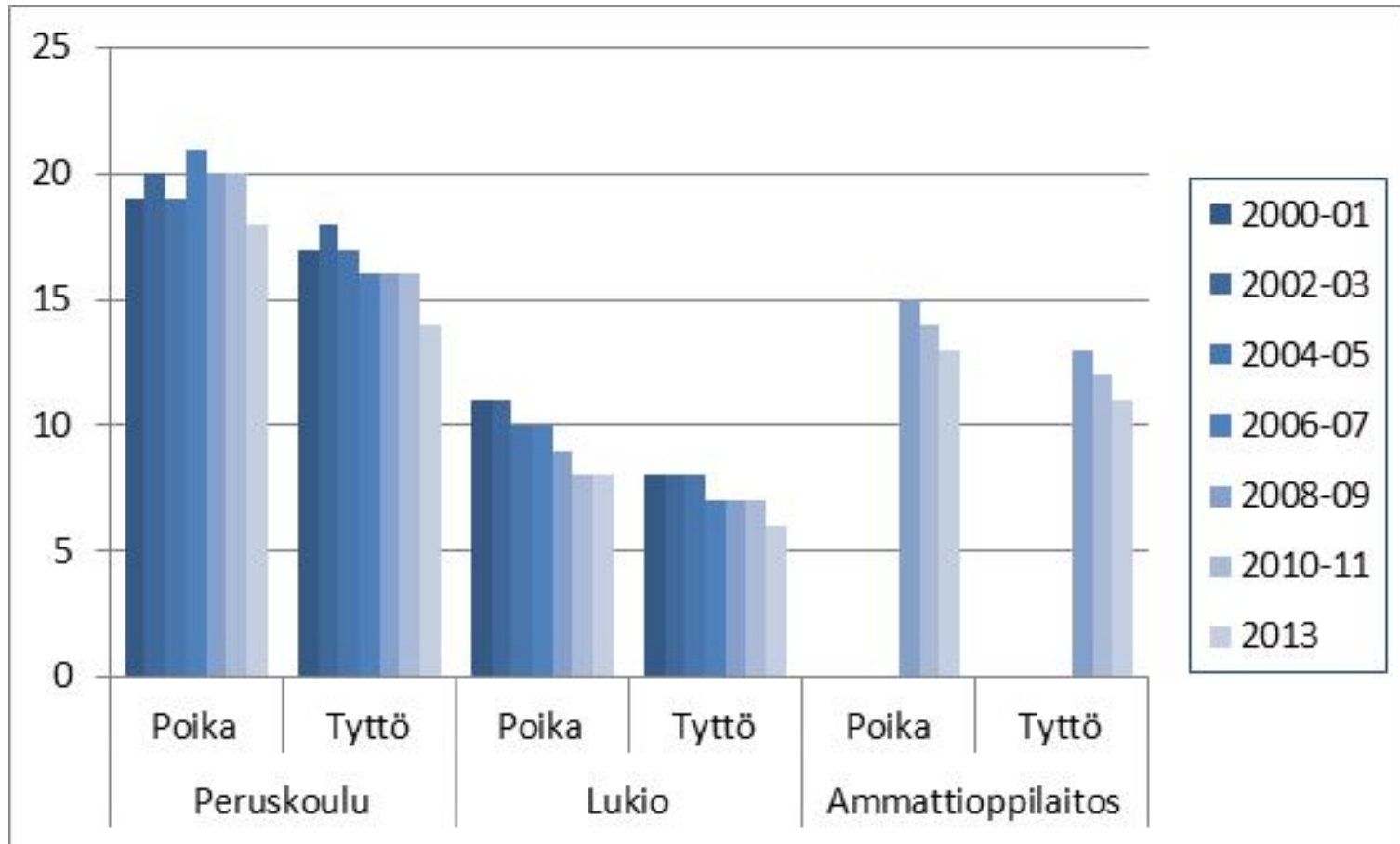
Yhdynnässä olleiden osuus, %

Yhdyntäessä vähintään 10 kertaa olleiden osuus, %

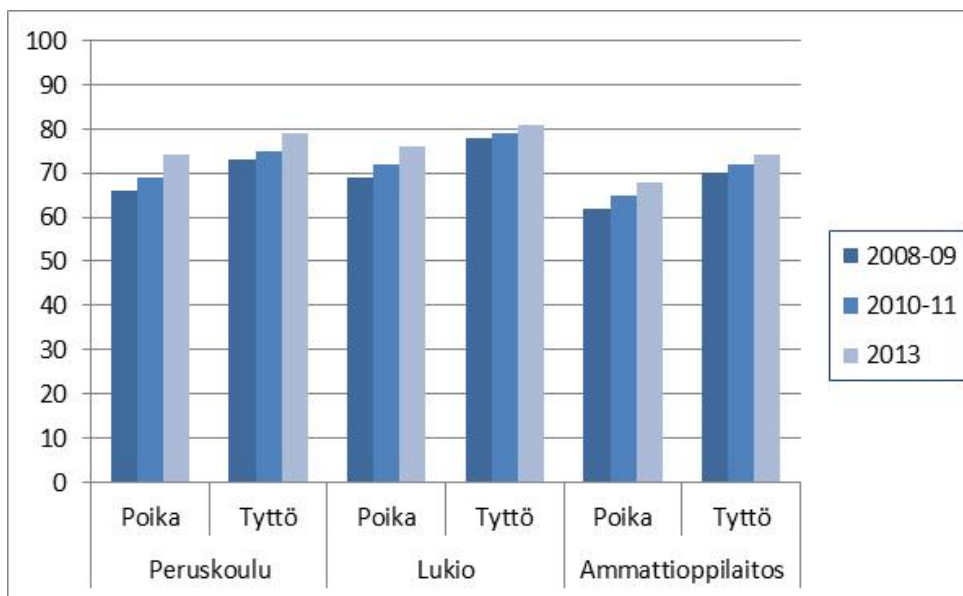

Ei ehkäisyä viimeisessä yhdynnässä, %

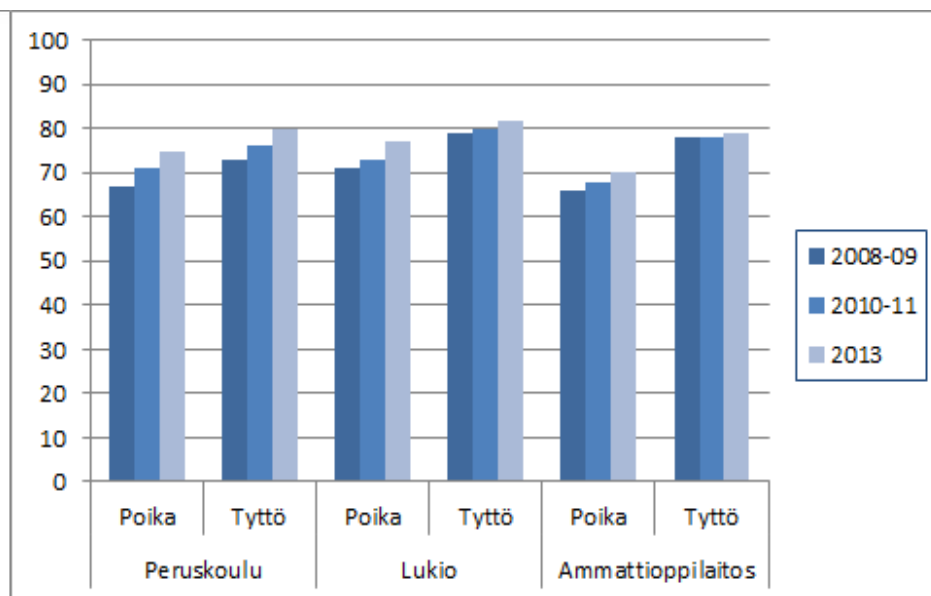

Viimeisessä yhdynnässä selvin päin, %

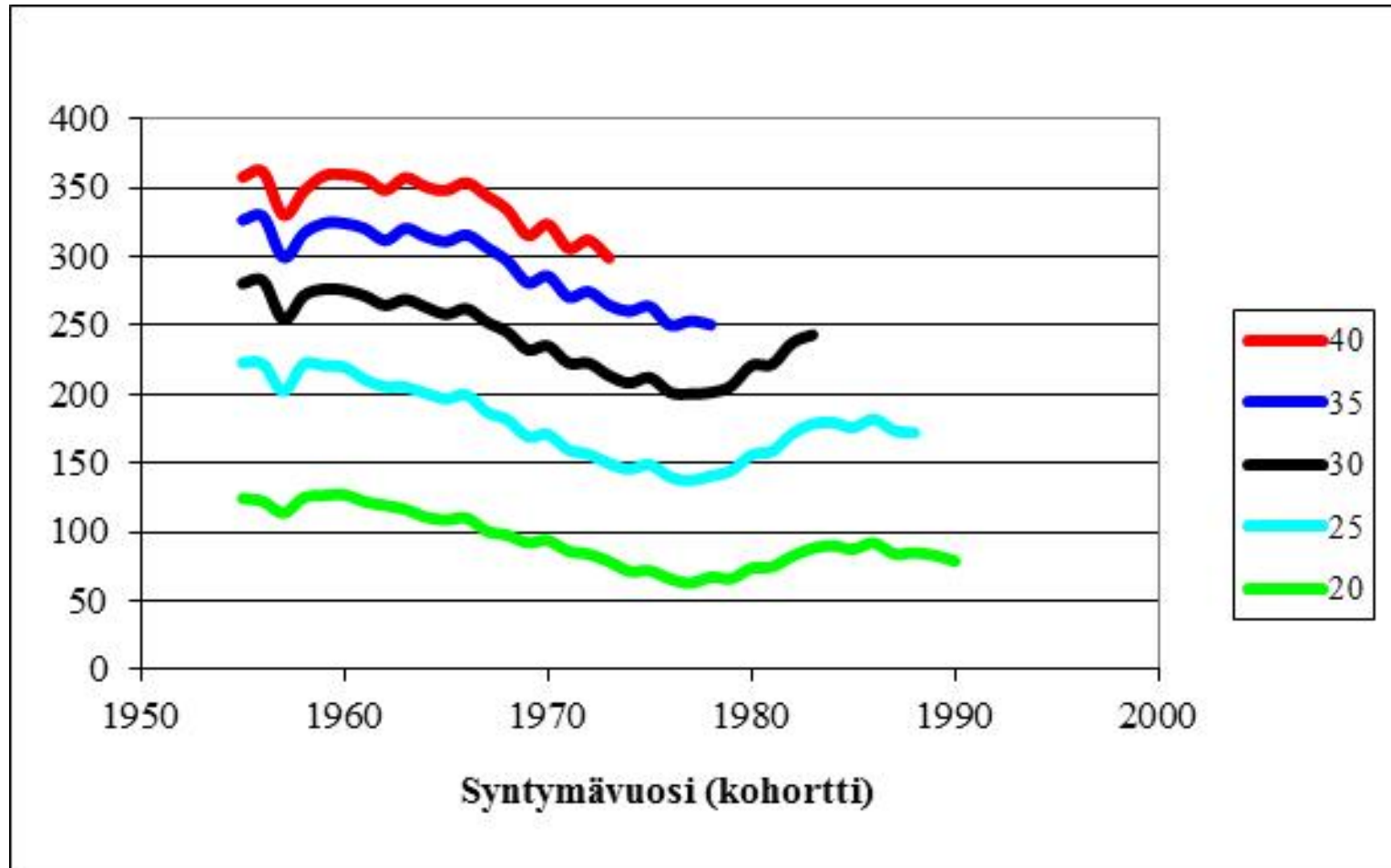
Itse

Kumppani

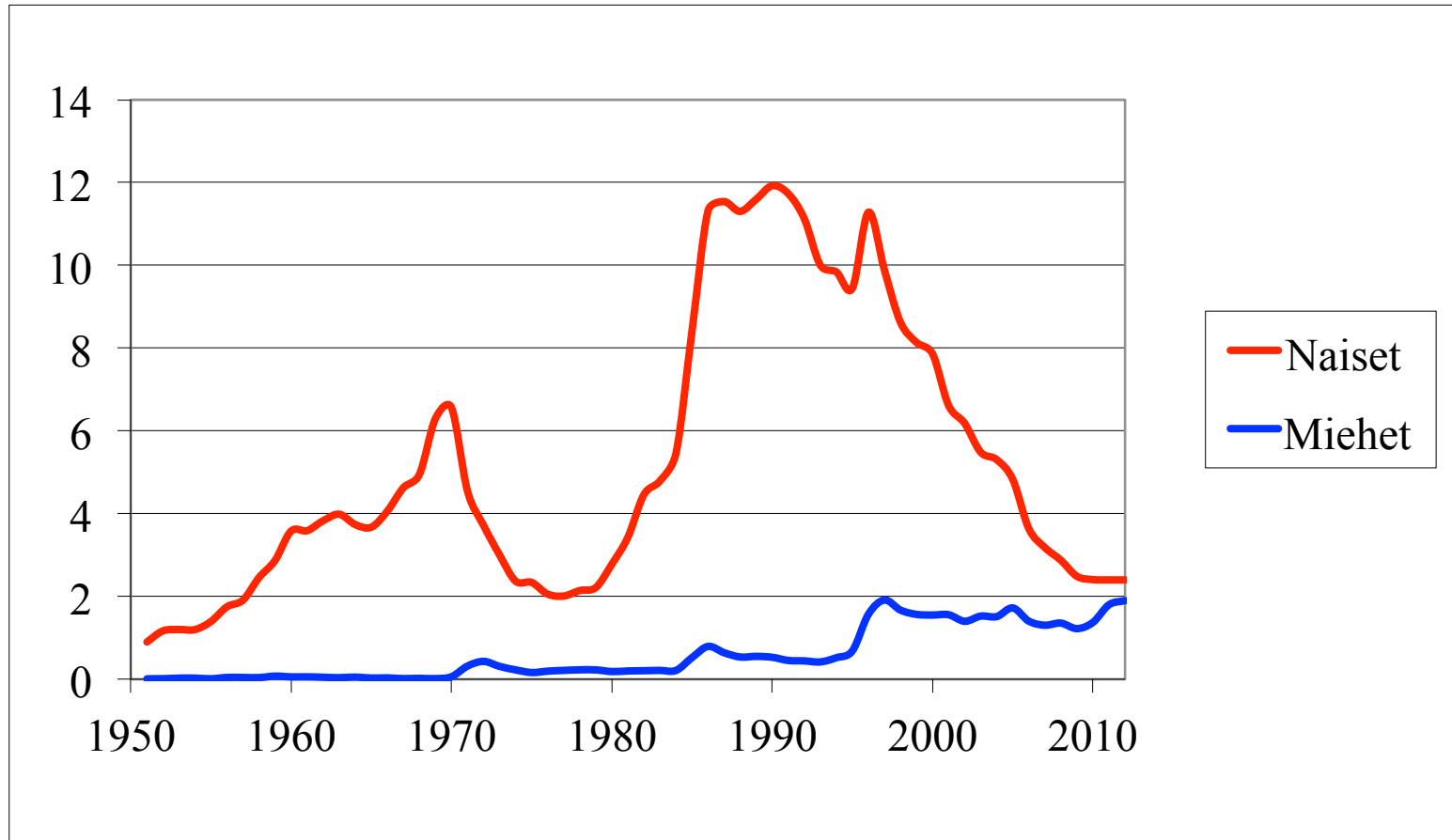

Keskeytyksiä tuhatta naista kohti kohorteittain

Lähde: THL:n raskaudenkeskeyttämisrekisteri

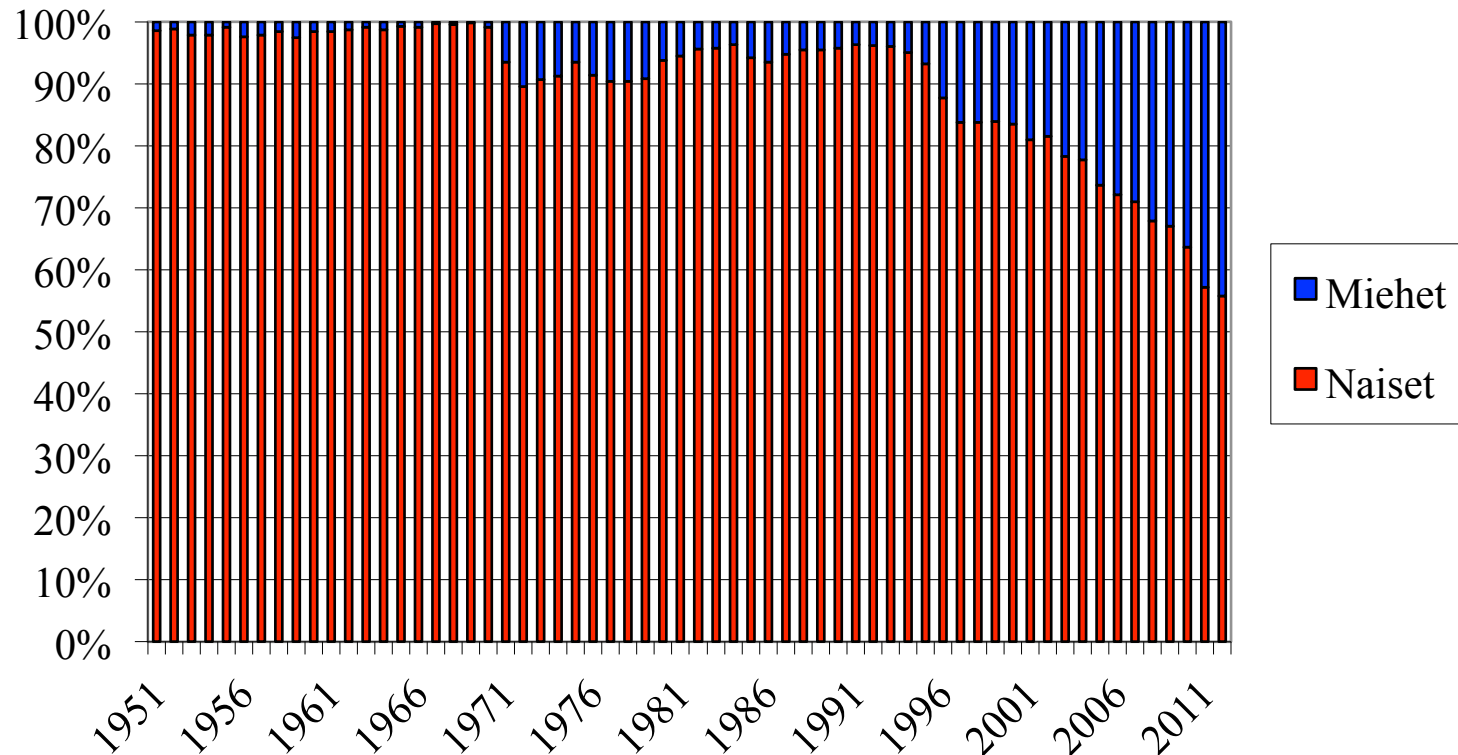
Steriloimiset Suomessa tuhatta 25-54 –vuotiasta kohti

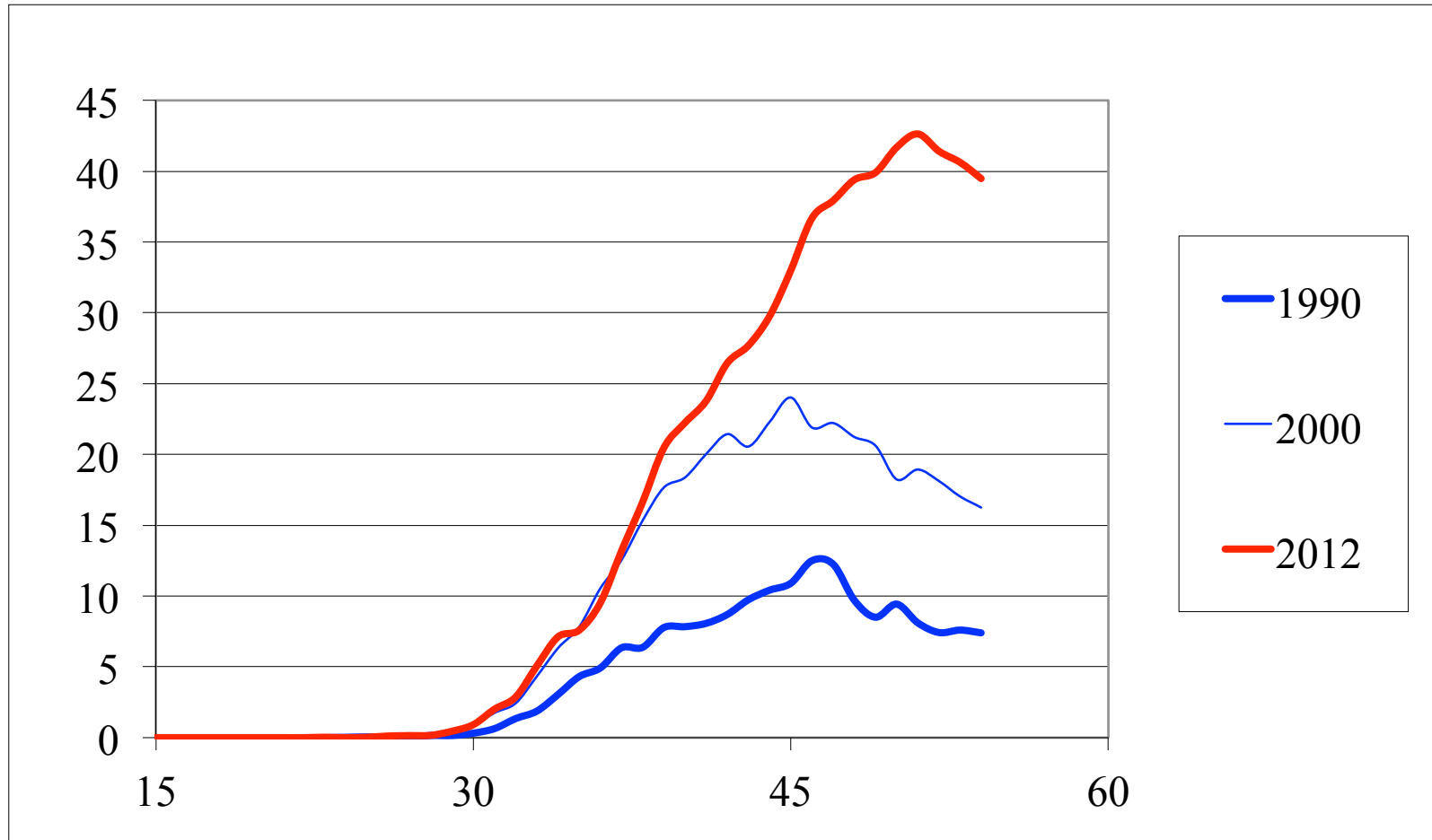
Lähde: THL:n sterilisoimisrekisteri

Steriloimiset Suomessa sukupuolittain

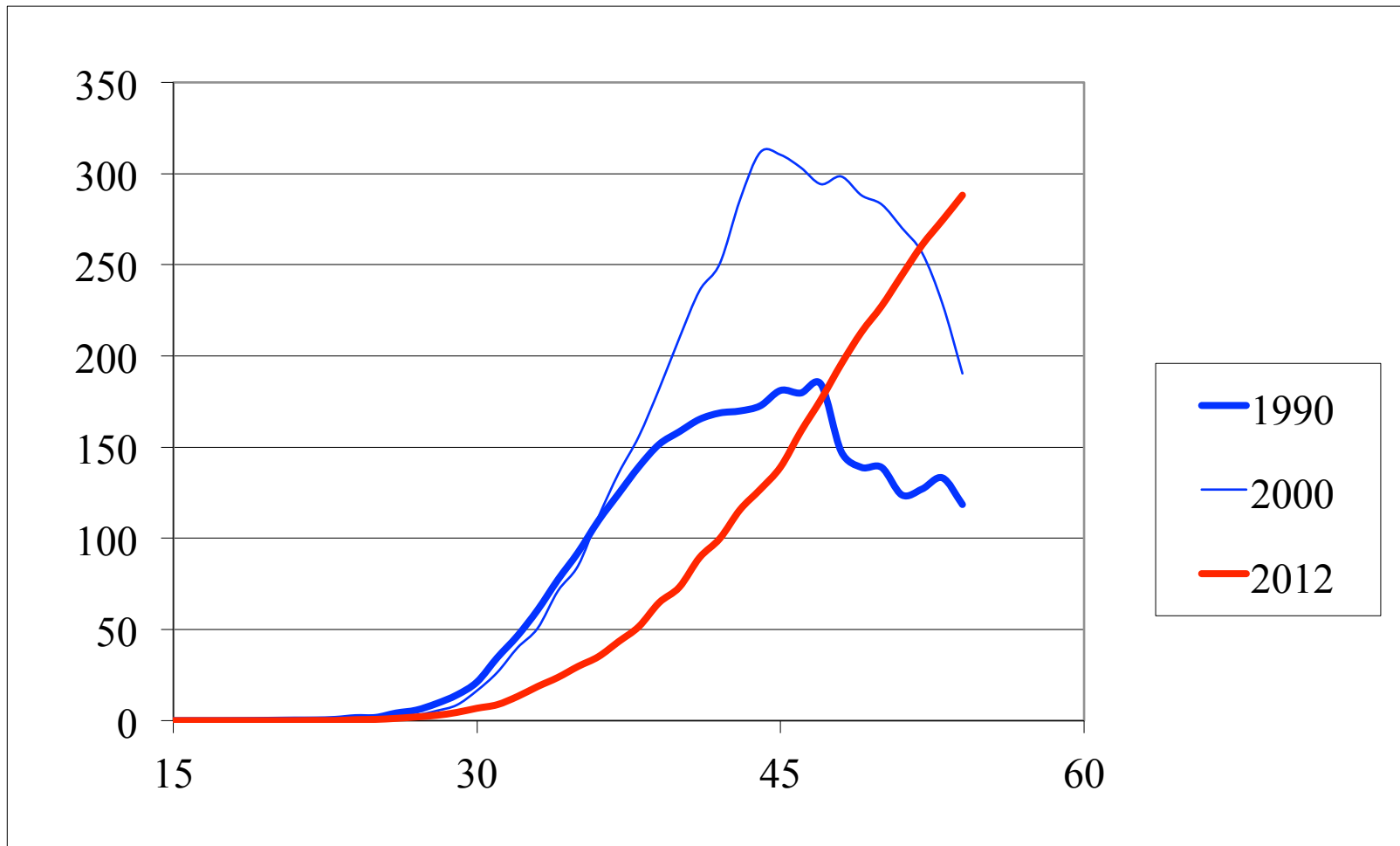

Miesten steriloisimet ikäryhmittäin tuhatta asukasta kohti

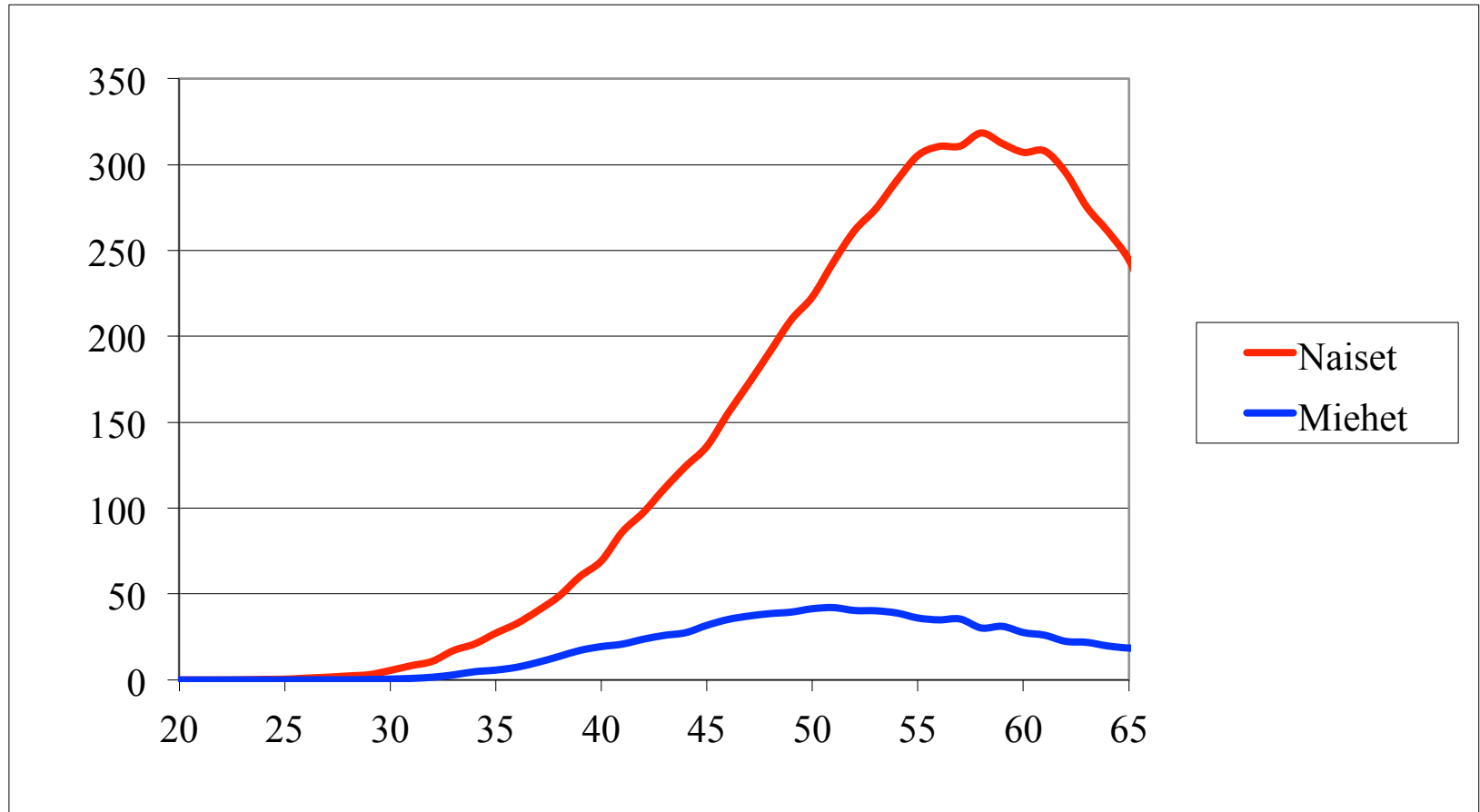
Lähde: THL:n steriloisimisrekisteri

Naisten steriloisimet ikäryhmittäin tuhatta asukasta kohti

Lähde: THL:n steriloisimisrekisteri

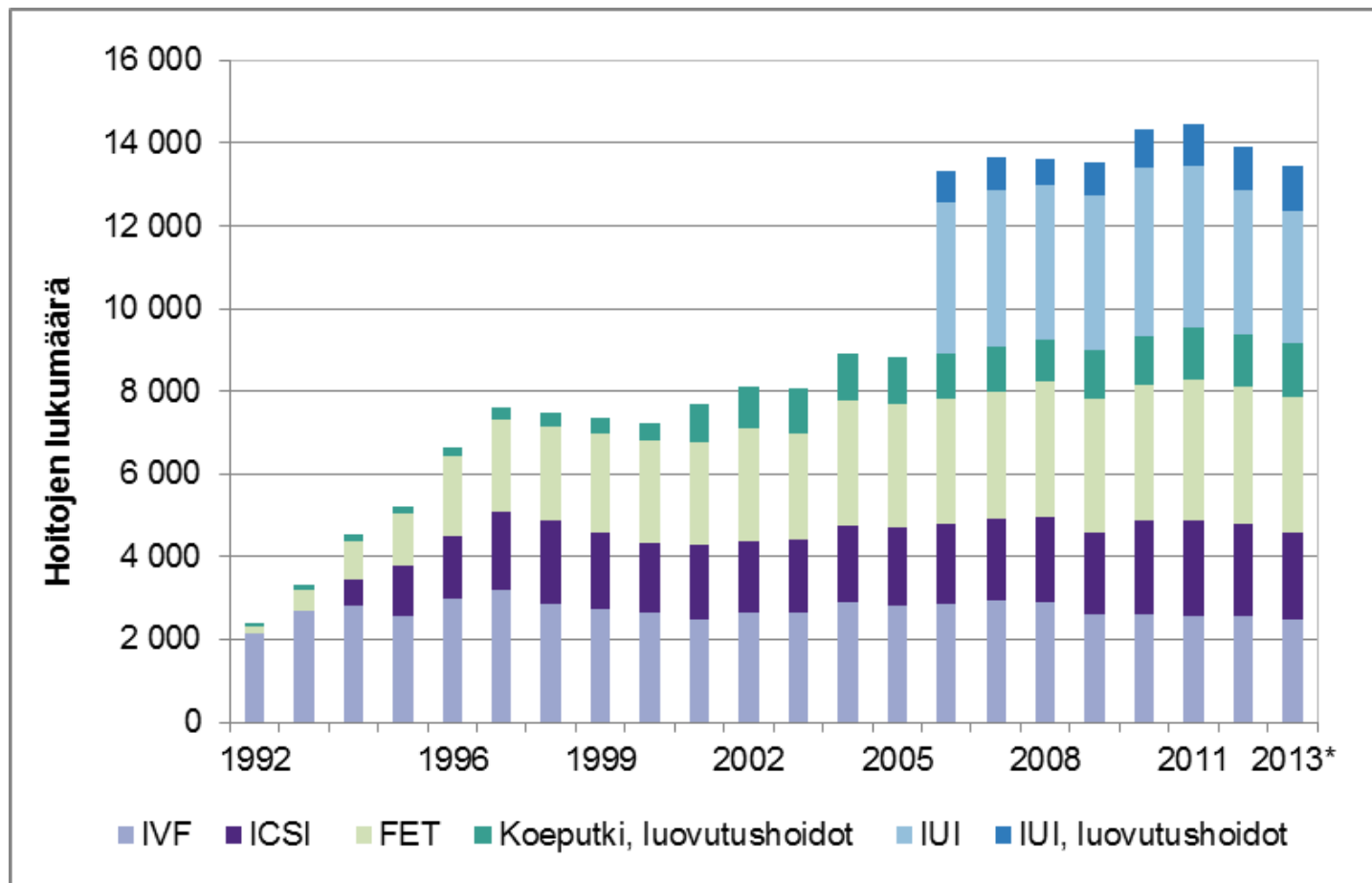
Steriloimiset ikäryhmittäin tuhatta asukasta kohti

Lähde: THL:n steriloimistilastot

Hedelmöityshoidot 1992–2013

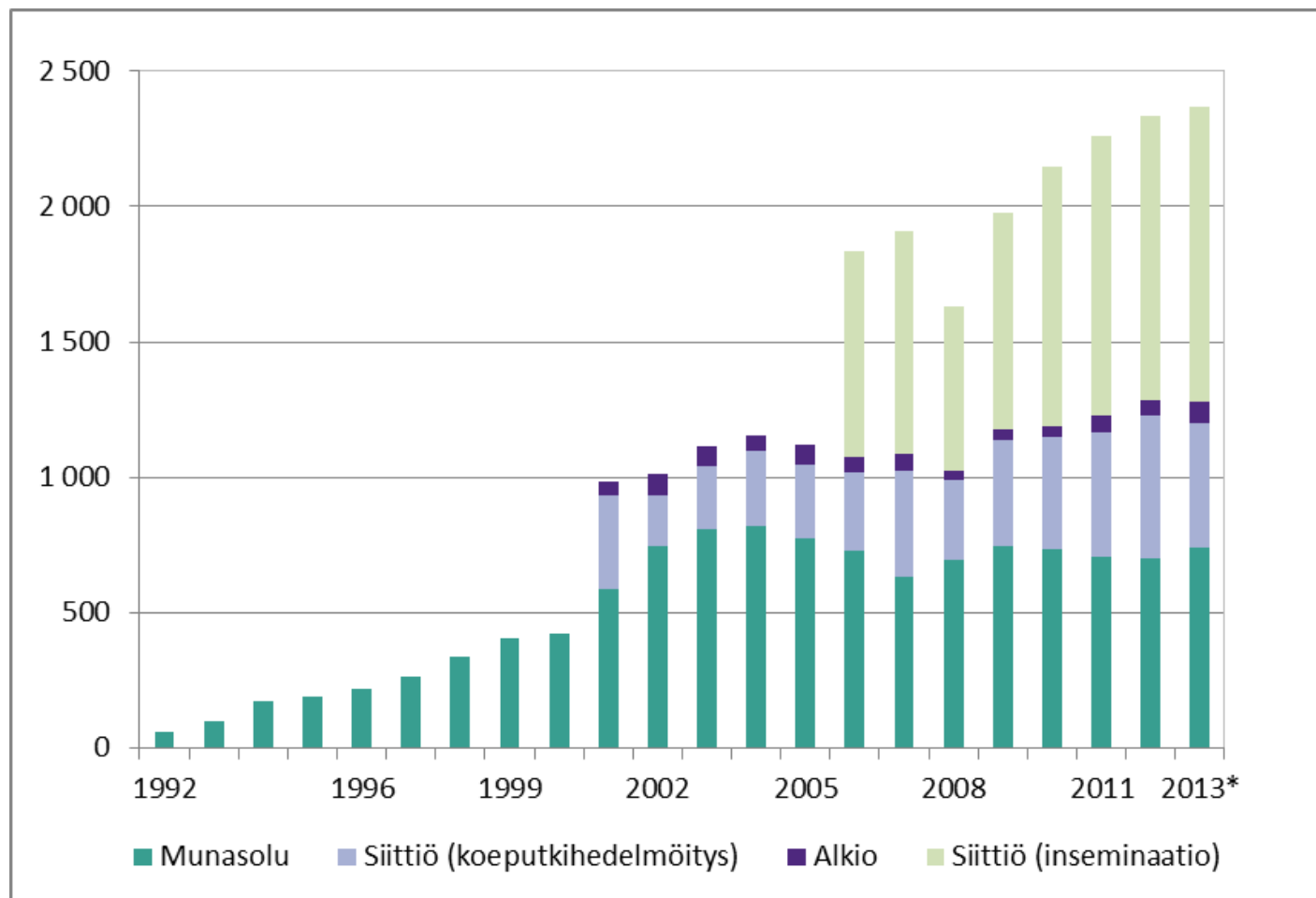
* Ennakkotieto

Sperman- ja alkionluovutukset 2001 alkaen, inseminaatiot 2006 alkaen

Lähde: THL, Hedelmöityshoitotilastot

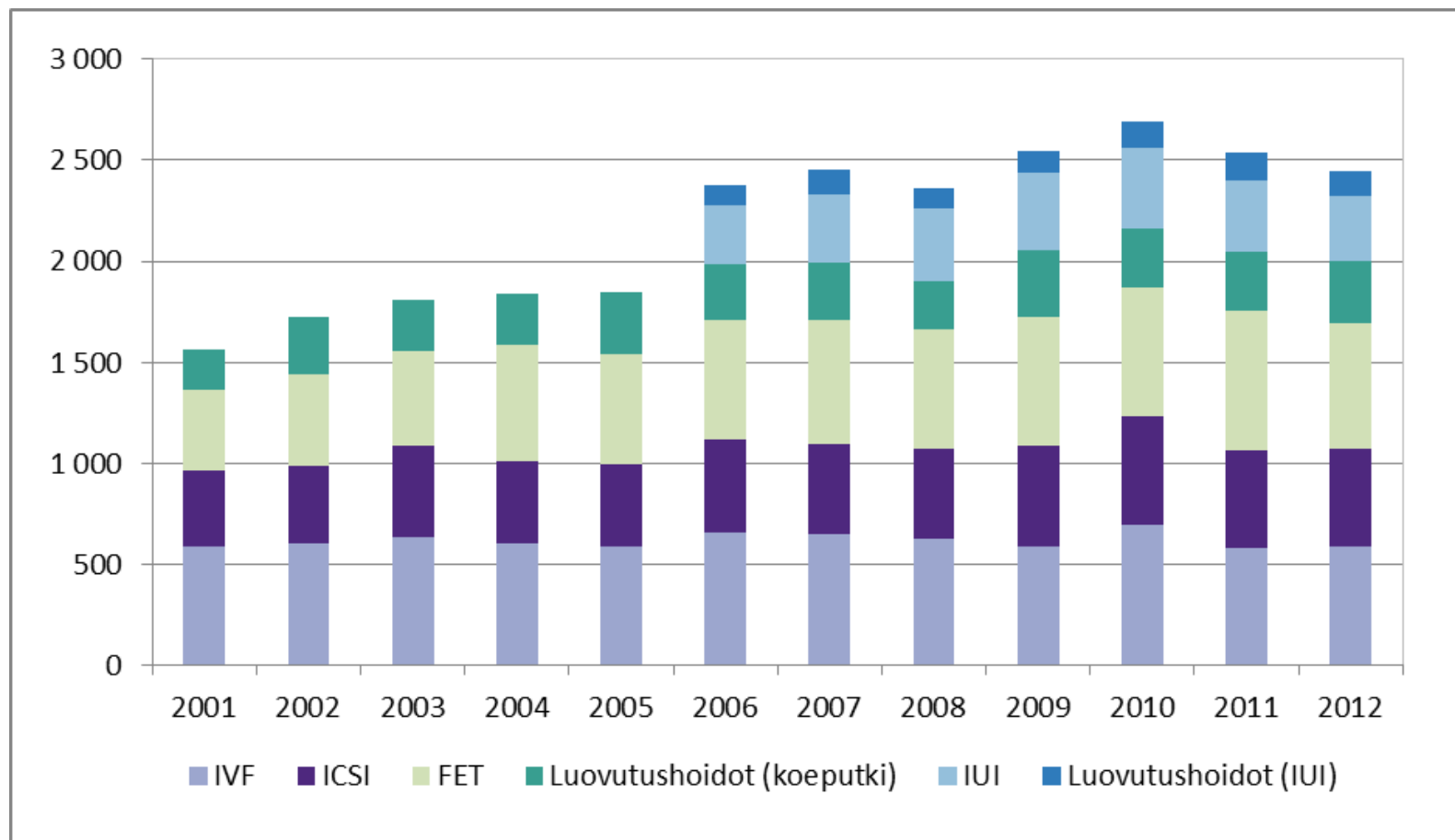
Luovutetuilla sukusoluilla tehdyt hedelmöityshoidot 1992–2013

Lähde: THL, Hedelmöityshoitotilastot

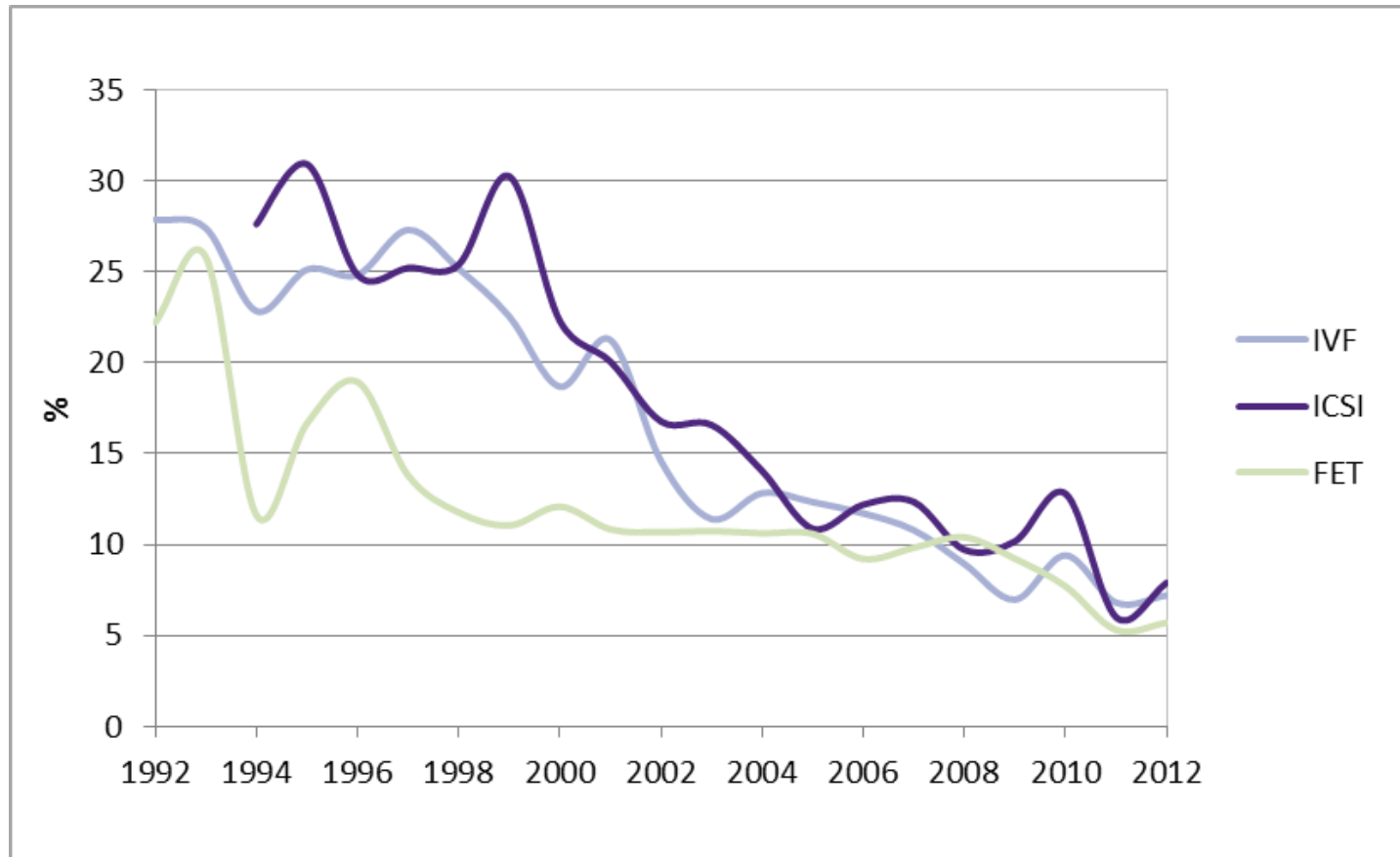

Hedelmöityshoidoista syntyneet lapset 2001–2012

Lähde: THL, Hedelmöityshoitotilastot

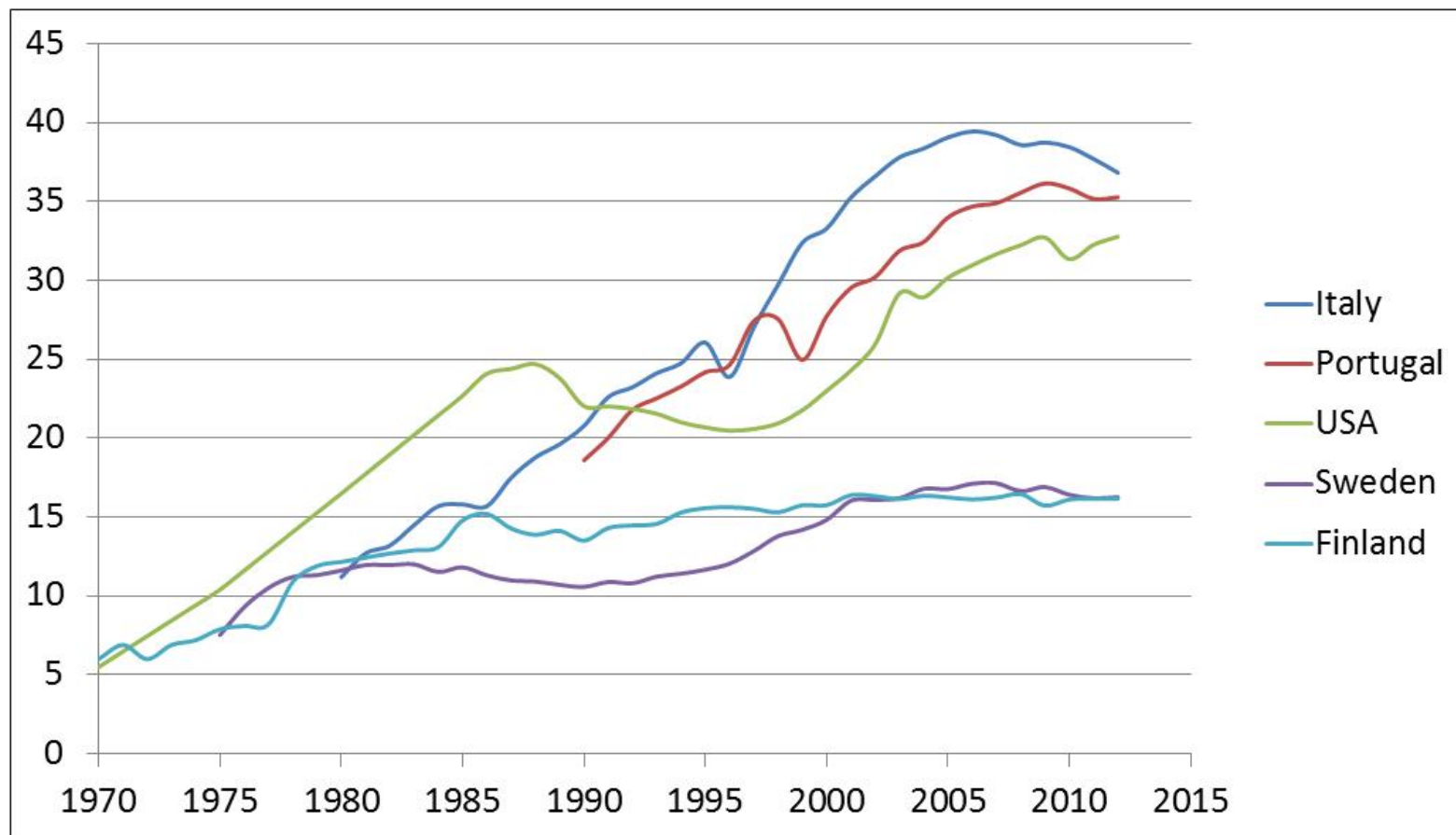
Monisikiöisten synnytysten osuus koeputkihedelmöityshoitoja seuranneista synnytyksistä, 1992–2012, %

Lähde: THL, Hedelmöityshoitotilastot

Keisarileikkaukset 1970-2012, %

Lähteet: CDC, Nordic Perinatal Statistics, OECD, WHO

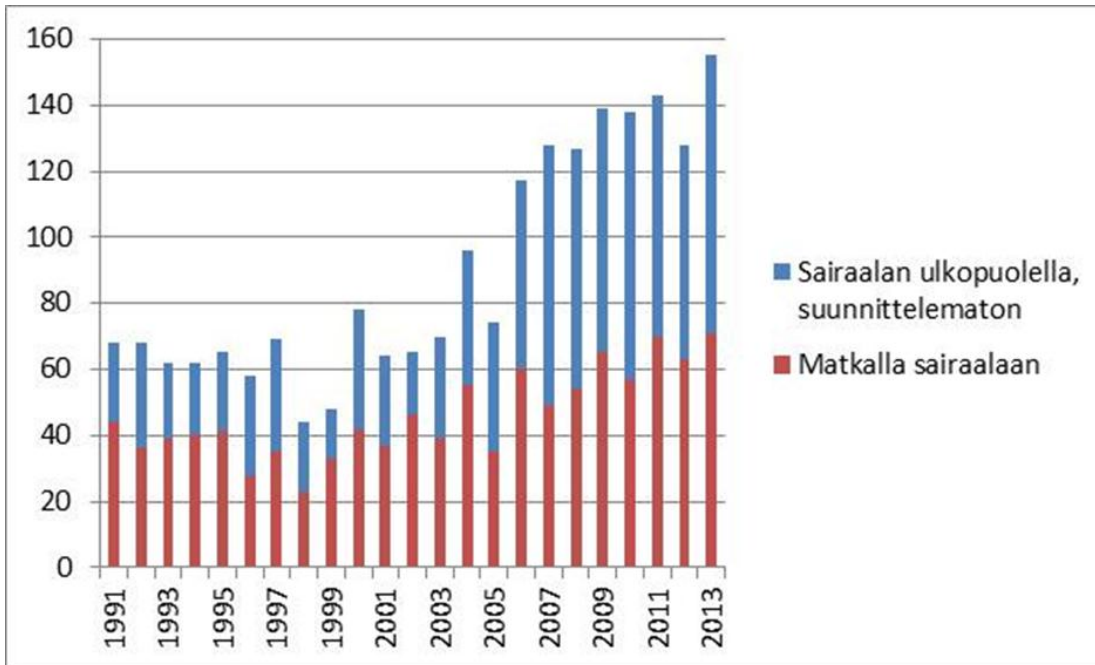
Keskittämisen syyt ja seuraukset

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus

kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä

Annettu Helsingissä 29 päivänä elokuuta 2013

Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen mukaisesti säädetään terveydenhuoltolain (1326/2010) 50 §:n nojalla:

"Matkasynnytykset voi hoitaa tässä! Färdförlossningar sköts här!"

Päivystysasetuksen muuttaminen synnytysten osalta
10.04.2014

Aloitteen vireillepano

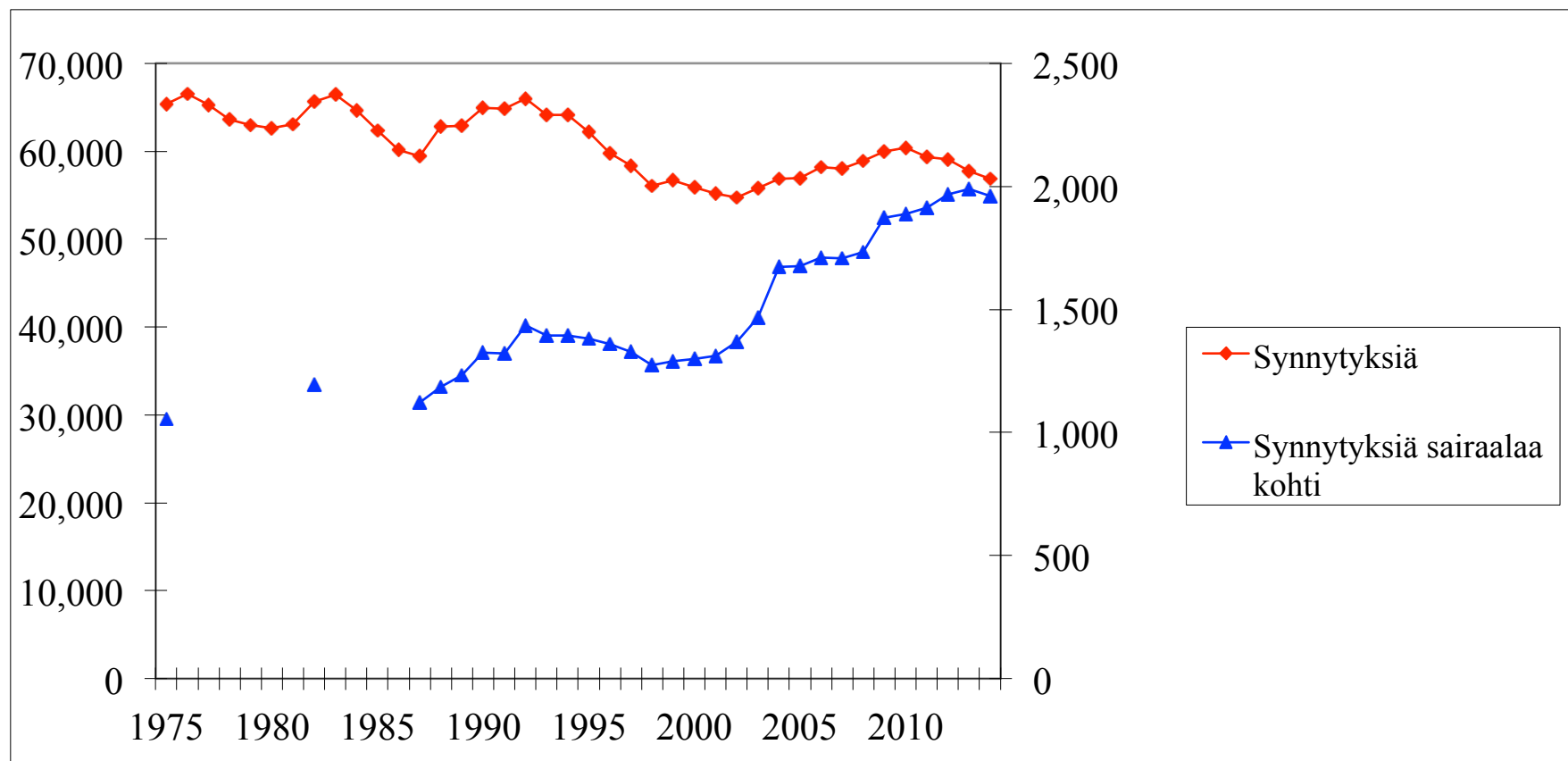

Kannatusilmoitusten keräys ja tarkastus

Lähetys eduskuntaan

Aloite on saanut kannatusilmoituksia yhteensä **66 818** kappaletta, joista tässä palvelussa 23 128

Synnytysten määrä yhteensä ja sairaaloittain 1975-2014

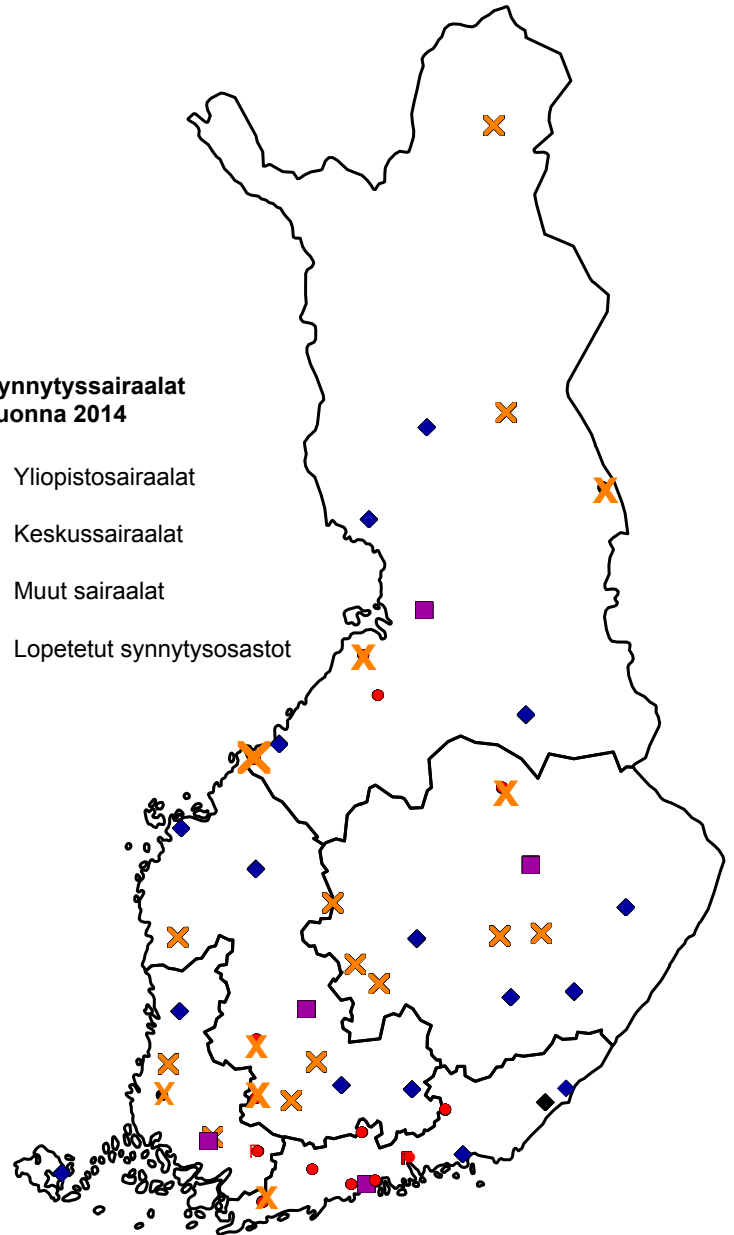

Synnytyssairaaloita

1975	62
1982	55
1987	53
1992	46
1997	44
2002	38
2007	34
2012	30
2014	28

Synnytyssairaalat vuonna 2014

- Yliopistosairaalat
- ◆ Keskussairaalat
- Muut sairaalat
- ✕ Lopetetut synnytysosastot

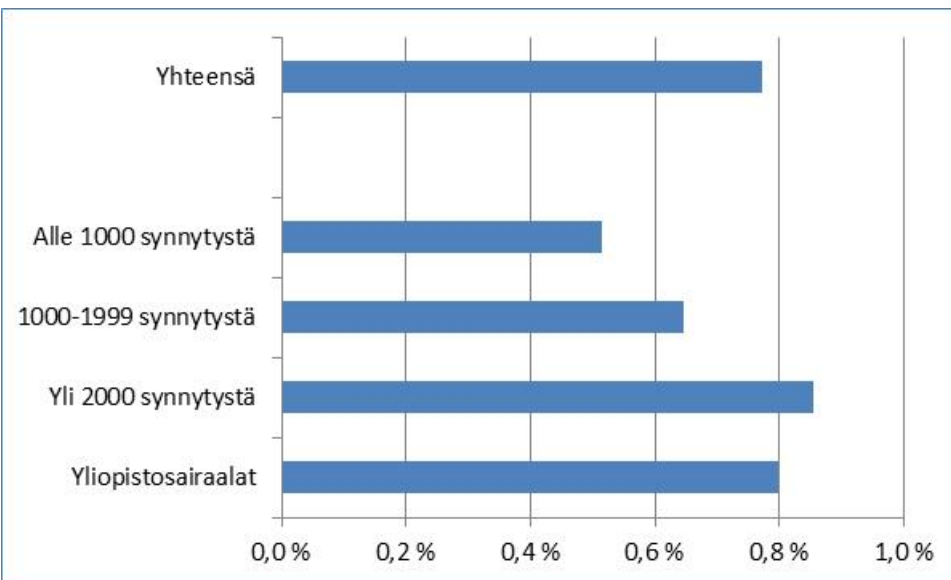

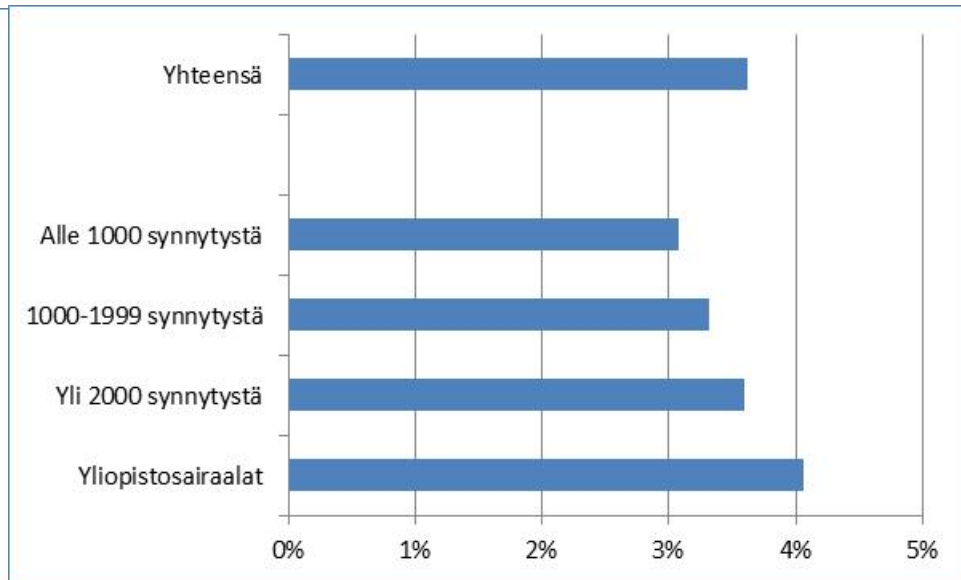
Pienimmät synnytyssairaalat 2013

Lapin sairaala, Rovaniemi	1 191
Etelä-Karjalan keskussairaala, Lappeenranta	1 085
Oulaskankaan aluesairaala, Oulainen	1 001
Lohjan sairaala	999
Porvoon aluesairaala	890
Mikkelin keskussairaala	829
Kainuun keskussairaala, Kajaani	714
Salon aluesairaala	714
Länsi-Pohjan keskussairaala, Kemi	628
Malmin sairaala, Pietarsaari	353
Savonlinnan keskussairaala	337
Ålands centralsjukhus, Maarianhamina	278
Vammalan aluesairaala	274

3. ja 4. asteen repeämät alatiesynnytyksessä sairaalan koon mukaan 2010-13, %

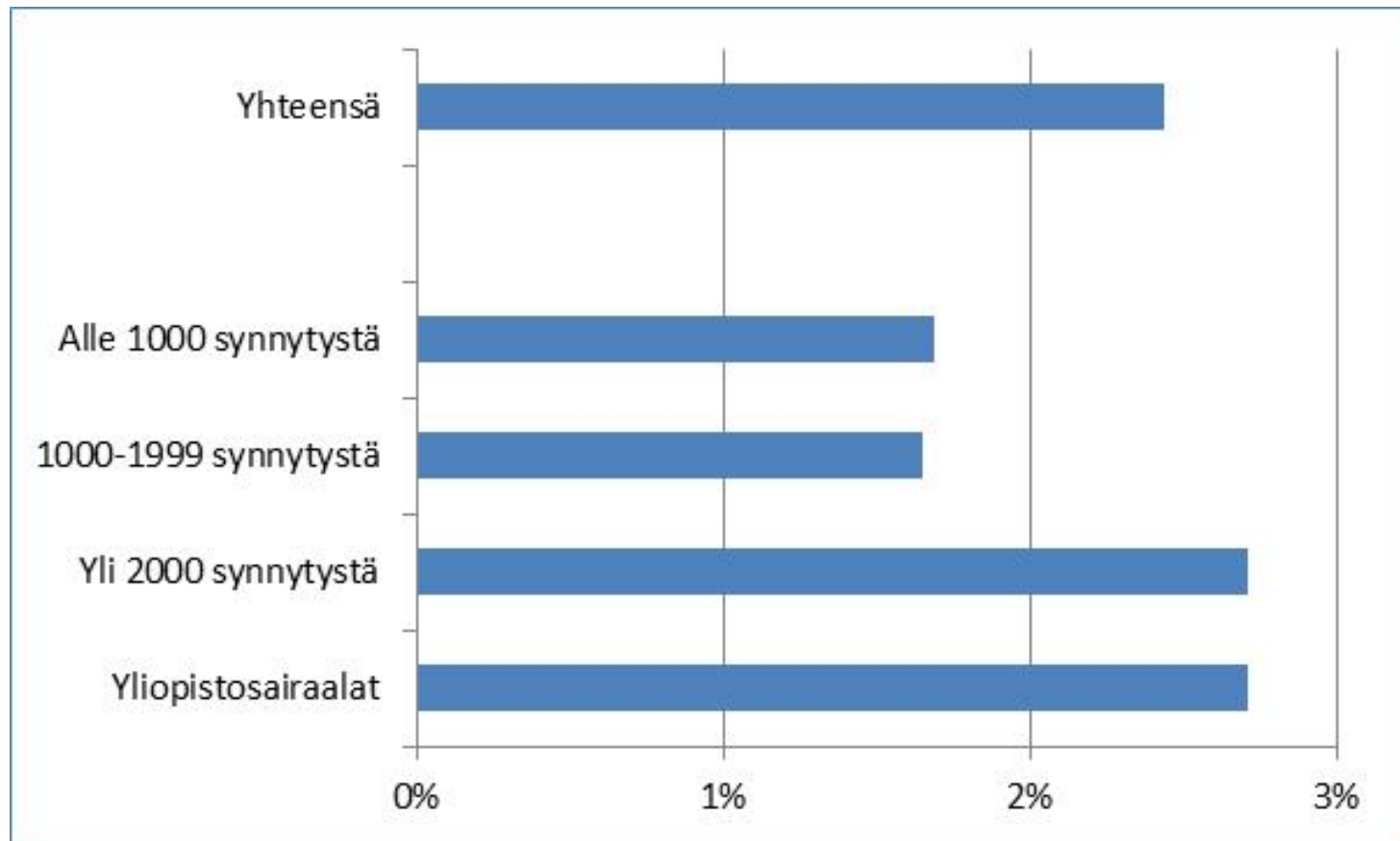
Spontaanit alatiesynnytykset

Imukuppi- ja pihtisynnytykset

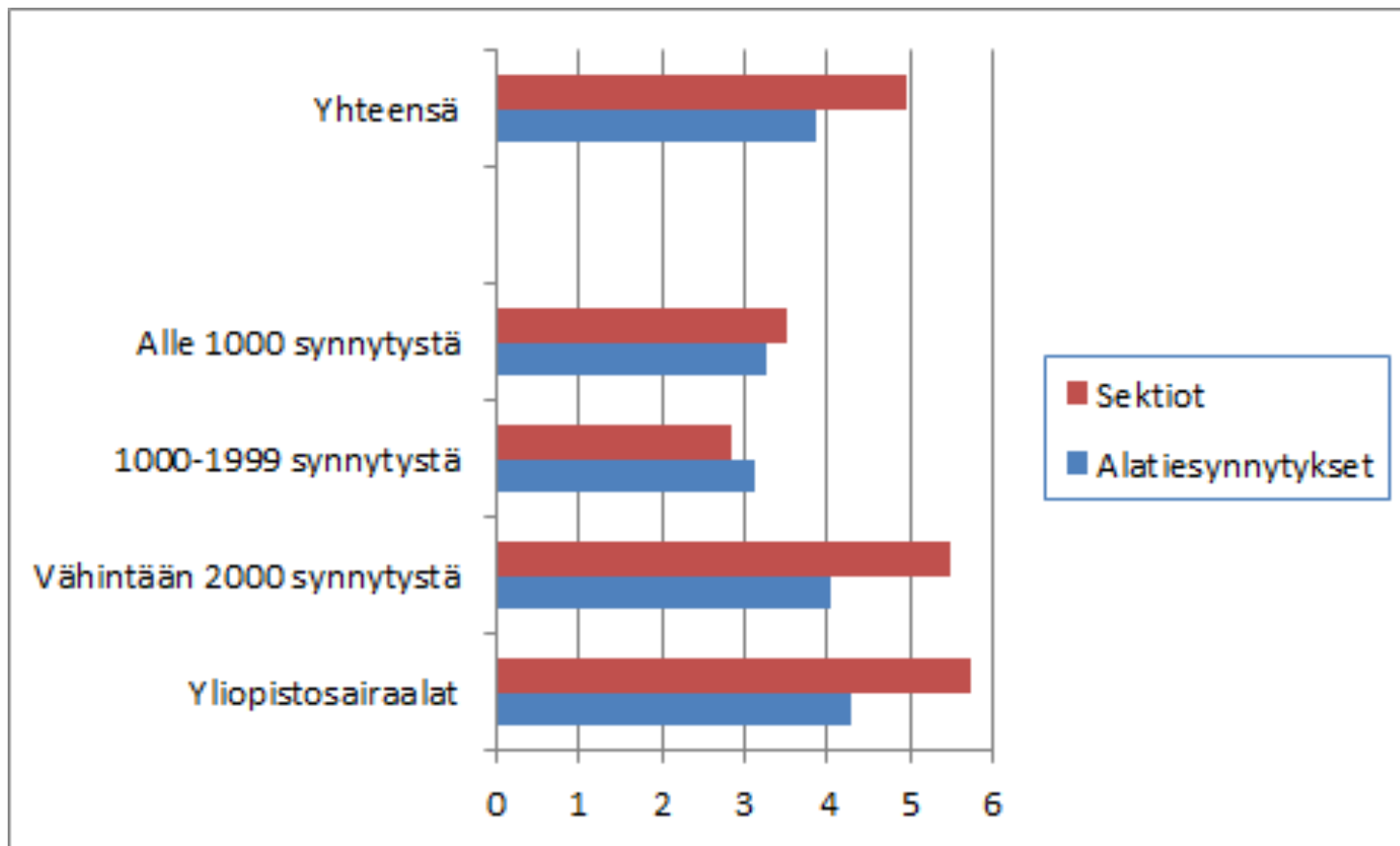
Verensiirto synnytyksessä sairaalan koon mukaan 2010-13, %

Lähde: THL:n syntyneiden lasten rekisteri

Perinataalikuolleisuus sairaalan koon mukaan 2010-13, 1/1000

Lähde: THL:n syntyneiden lasten rekisteri

Uutta!

- Lomakesairaalat saivat sähköisen tiedonkeruun 2014.
- Lisääntymisrekisterien asiantuntijaryhmä perustettu vuonna 2013. SGY:llä on siinä oma edustajansa.
  - Uutta syntymärekisterilomaketta valmistellaan vuodelle 2016.
- Uusia tietotarpeita (vaatii lainsäädännön muutoksen):
  - Väestörekisterikeskus: maahanmuuttajuus, tiedot isistä ja asuinpaikkatiedot GIS-koodilla
  - Tilastokeskus: kuolemansyyt (äidit/vastasyntyneet), koulutus
  - Raskaudenaikainen seulonta
  - Vastasyntyneiden seulonta
  - Hedelmöityshoitorekisterin perustaminen
- Tietojen kerääminen suoraan muista rekistereistä:
  - Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon rekisterit
  - Äitien seuranta 42 vrk ja lasten seuranta vuoden ikään asti

Lisätietoja

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Hyvinvoinnin ja terveyden tietovarannot (HYTE)
Lisääntymistilastot (LIS)
  - Mika Gissler, Anna Heino, Riitta Koskinen, Anna-Maria Lahesmaa-Korpinen, Annukka Ritvanen, Anne Soimula, Laila Turkia ja Eija Vuori
www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/aiheittain/seksuaali_ja_lisaantymisterveys
  - **Uusi organisaatio 2015: TIPO/TITI**

Amazonilta löytyi uusi uskollinen titi-apina

Maanantai 16.8.2010 klo 14.17

Tutkijat pelkäävät, että vastalöydetty punapartainen apina kuolee sukupuuttoon.

Apina on noin kissan kokoinen (AP)

Kansainväliset tilastot

- THL: Pohjoismaiset syntymä- ja aborttitilastot.
- The European Perinatal Health Report (2008, 2013)
<http://www.europeristat.com/publications/european-perinatal-health-report.shtml>
- Reproductive Health Report (2011)
<http://www.reprostat3.eu/files/Download/THE%20REPRODUCTIVE%20HEALTH%20REPORT%202011%20July%20%20%2025.pdf>
- EUROCAT
<http://www.eurocat-network.eu/accessprevalencedata/prevalencetables>
- International Clearinghouse for Birth Defects Surveillance and Report
<http://www.icbdsr.org/page.asp?p=10065&l=1>
- ESHRE European Society for Human Reproduction and Embryology
[http://www.eshre.eu/ESHRE/English/Specialty-Groups/Data-collection Consortia/European-IVF-Monitoring-EIM-/page.aspx/281.](http://www.eshre.eu/ESHRE/English/Specialty-Groups/Data-collection%20Consortia/European-IVF-Monitoring-EIM-/page.aspx/281)